

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četrt leta " " 6.—
za en mesec " " 2.—

V upravi prejemam mesečno K 1-90

SLOVENEČ

== Inserati: ==
Enostolna petitvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:
enostolna petitvrsta (72 mm)
30 vinarjev.

== Izhaja: ==
vsak dan, izvenoma nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ograke poštne
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 8 strani.

Za belo Ljubljano!

V soboto dopoldne je v veliki dvorani »Uniona« pred množico volivcev S. L. S. — navzočih je bilo tisoč mož — poročal načelnik S. L. S. dr. Ivan Šusteršič. Ta shod je tem važnejši ker ni bilo mogoče radi kratkega časa razviti posebne agitacije in ker je bila kljub temu udeležba večja kot na vseh dosedanjih liberalnih shodih, na katere dan in dan bobna »Narod« z veliko reklamo, a volivcev ne privabi. Shod je pokazal čvrsto organizacijo in zavednost volivcev S. L. S.

Z velikanskim navdušenjem je množica pozdravljala došlega dr. Šusteršiča, ki je otvoril shod in predlagal za predsednika g. Ivana Kregarja. Demonstrativno je množica zaploskala in z burnim »Živio« soglasno izvolila za predsednika g. Ivana Kregarja.

Ivan Kregar pozdravi zborovalce in da besedo dr. Ivanu Šusteršiču.

DR. IVAN ŠUSTERŠIČ
izvaja, zopet viharo pozdravljen, sledeče:

Delo S. L. S. v državnem zboru.

Prihajam iz državnega zbora, koder se je zadnji čas položaj tako poostiril, da je mogoče, da se državni zbor razpusti in imamo pričakovati novih volitev. Poslanec »Slovenskega kluba« kjer nisimo bili za to, da se položaj ravno sedaj privede do katastrofe, iz razlogov, ki so itak znani. Toda to je bil sklep »Slovenske Unije«, sklep, vsled katerega se smatramo kot zvesti člani »Unije« vezane in bomo vsled tega postopali tako, kakor je sklenila večina »Slovenske Enote«. (Bravo - klici!)

Po nemških listih se razširjajo novice, kakor da bi nekateri člani »Slovenske Enote« v proračunskem odseku zdaj hoteli sklepati nekeke kompromise in od znanega sklepa parlamentarne komisije »Slovenske Enote« odnehati baje za ceno treh ministrskih portfeljev. To je pa vse gola kombinacija in jaz sem uverjen, da temu ni tako. Kajti noben član »Slovenske Enote« v proračunskem odseku nima pravice sklepati kakršnihkoli kompromisov, ampak to spada edino le v kompetenco parlamentarne komisije »Slov. Unije«. Če bi bilo res, kar nemški listi pišejo, potem bi to pomenilo čin skrajne nediscipline (Živahni klici: Tako je!) in, če

je to res, potem bo morala »Slovenska Unija« iti narazen! (Burni klici: Tako je!) Disciplina je pogoj obstoja in napredka »Slovenske Enote«. Kakor smo se mi pošteno in brez pridržka podvrgli sklepu »Slovenske Unije«, tako zahtevamo, da se vsi njeni člani tega, kar se je sklenilo drže! (Viharno pritrdjevanje.) **Mi ne damo s seboj igrati (Burni pritrdjevalni klici.) in preko naših glav se ne sme ničesar zgoditi**, zakaj mi, ki imamo za seboj vse slovensko ljudstvo, smo tako močni, da to preprečimo! (Tako je!)

Preidem do vprašanja italijanske fakultete. Znano vam je, da smo mi lansko leto v tej zadevi započeli skrajšen boj zoper vladu in njeno večino v proračunskem odseku, boj, ki je privedel do zmage, ker se je vsled tega državni zbor moral zaključiti. Odpor zastopnikov »Slovenskega kluba« v proračunskem odseku je bil namreč nepremagljiv, ker le ti so v polni meri svojo dolžnost izvršili (Klici: Bravo!), dočim pa zastopniki drugega jugoslovanskega kluba svoje dolžnosti niso izvršili (Burni klici: Škandal!), da, zgodilo se je še huje! Ko je namreč bil državni zbor zaključen, so nam padli v hrbet (Sramota!) in nas napadali (Fej - klici!), ker smo zvesto izpolnili, kar je bilo v skupni seji članov obeh klubov soglasno sklenjeno! **Mi smo bili izdani od naših takozvanih najožjih bratov!** (Burni klici ogorčenja.) To dejstvo je položaj izpremenilo, ker mi bi se bili, če bi bili hoteli vztrajati v svoji opoziciji, imeli boriti proti trem frontam, prvič proti vladi in njeni večini, drugič proti tihemu odporu vsah naših slovenskih zaveznikov, ker ti so vsi za to, da se laška fakulteta ustanovi na Dunaju, da, oni so v svojem srcu celo za to, da se napravi v Trstu, to je v osrčju slovenskega ozemlja — in tretjič bi imeli računati z izdajstvom naših najožjih sorojakov. (Klici: Sram jih bo di!) Ta položaj je torej privedel do tega, da se ga sedaj nismo več branili, da se laška fakulteta ustanovi provizorično na Dunaju, dosegli smo pa, da bo o vprašanju, kam se bo ta fakulteta iz Dunaja premestila, še le novi državni zbor sklepal. (Bravo!)

Naloga slovenskega ljudstva ob novih volitvah.

Do takrat pa, to trdno upam, **nas bo slovensko ljudstvo osvobodilo vseh izdajalcev** (Viharno, dolgo trajajoče pritrdjevanje.) in upati je tudi, da bo vlada do takrat že marsikaj storila v smeri udejstvenja slovenskega vseučilišča.

Posrečilo se nam je namreč v proračunskem odseku, da se je sprejel predlog, da vlada takoj začne s pripravljalnimi deli za slovensko vseučilišče in ni nobenega dvoma, da če pride v plenumu zbornice do glasovanja, se bo tudi tu isti sklep storil. Tako smo v zadevi slovenskega vseučilišča storili korak naprej in nobena vlada se odslej ne bo mogla več izgovarjati, da parlament ni za slovensko univerzo, ampak vsaka vlada bo odslej vezana spoštovati, kar je parlament v tej zadevi sklenil. Če pa pride zdaj do razpusta zbornice, kar je skoraj postalo neizogibno, pa bo tudi laška fakulteta v vodo padla. Glavna stvar je, da pri novih volitvah za državni zbor slovensko ljudstvo skrbi za to, **da bo bodoča slovenska delegacija v državnem zboru imela enotno lice** (Veliko odobravanje.), **da bomo vsi Slovenci res skupaj delovali kakor bratje** (Tako je!), ne pa kakor dozdej, ko so nekateri iz dajalci za hrbtom podirali, kar smo mi zidali. (Burni klici: Sramota!)

Liberalna »skrb« za slovensko vseučilišče.

Najsmešnejše pa je, če zdaj različni liberalni govorniki na svojih shodih oznanjajo, da smo mi, S. L. S., pokopali ljubljansko vseučilišče (Smeh.), ker smo v deželnem zboru sklenili, da se vseučiliški fond — 700.000 K — izroči »Zadružni Zvezi« kot brezobrestno posojilo. Seveda, govori se lahko, kar se hoče, ampak če se spričo vsega, kar se je zgodilo, od liberalne strani trdi, da smo mi tisti, ki smo slovensko vseučiliško vprašanje kompromitirali, je to vrhunec predrznosti. Bil je skrajni čas, da se je dežela Kranjska poprijela skrbi za zadružništvo, ki je postalo veličina v gospodarstvu dežele. Največji greh liberalne večine bivšega kranjskega deželnega zbora je bilo ravno to, da se je zoper zadružništvo samo hujskalo, storili pa niso v tem pogledu nič, razun da so osnovali **»Glavno posojilnico«** (Tako je! Velika veselost.) in **»Agro-Mercur«** (Ponovna veselost.) Vsled teh grehov liberalne stranke se je polotil ljudstva tak nemir in tako nezaupanje, da je bilo treba odločno vmes poseči in dežela je to storila, je zaklicala ljudstvu: V zadružništvu je tvoja prihodnost! Temu zadružništvu lahko zaupaš, ono je od zdaj v okrilju in pod varstvom dežele!

Kar se pa tiče vseučiliškega fonda, je bil največja oslarija, prav brez vsakega zmisla. Če mi potem svoje politične moči vlado prisilimo, da usta-

novi slovensko vseučilišče, potem nobeden ne bo vprašal za tistih 700.000 K, še boljše bo, če jih ni. Zakaj, če so, bo vlada rekla, dežela naj le da za vseučilišča, saj je v ta namen že denar naložila in mi bi ga morali dati — če pa fonda ni in bo vlada po naši politični moči prisiljena vseučilišče ustanoviti, ga bo morala, ali mi kaj imamo ali nič nima. (Tako je!) Vlada bo morala denar dati in zanj je 700.000 K malenkost, za našo deželo pa je to veliko. Dežela si ta denar torej lahko prihrani; ta vseučiliški fond je bil čisto mrtev, zdaj pa bo v Zadružni Zvezi, ki ga bo itak deželi na zahtevo morala vrniti, plodonosno živel. Ni mi seveda treba poudarjati, da se je ta neumna ideja, da je dežela nalagala fond za vseučilišče, porodila v glavi bivšega ljubljanskega župana. (Velika veselost.)

Občinske volitve za Ljubljano in liberalni shodi.

V kratkem se vršijo občinske volitve. Bivši gospodarji ljubljanskega občinskega sveta so šli zdaj po svetu (Veselost.) in tistih svojih par misli, kar jim jih je še ostalo. (Ponovna veselost.) razkladajo po raznih oštarjih po beli Ljubljani. Jaz sem si o tem njihovih shodih dal poročati in sem sledeče izvedel: prvič da so govorniki vedno eni in isti (Veselost.), drugič, da ti govorniki vselej govore eno in isto. (Velika veselost), tretjič da je njihovih poslušavcev vselej okoli 30 do 40 (Klici: 11!), včasih tudi 11 (Burna veselost), in četrtič da so tudi poslušavci zmiraj eni in isti. (Viharna veselost.) Zdaj pa ne vem, ali imajo ti poslušavci, ki vedno eno in isto pesem poslušajo, tako slah spomin, da jo morajo vedno nanovo poslušati (Veselost.), ali pa je petje teh različnih Reiserjev in Ribnikarjev — tako se menda eden teh tičev piše — tako sladko, (Velika veselost.), da ga tako radi poslušajo. (Burna veselost.) Tega ne vem, ampak to vem, da je zelo čudno, ako stranka, ki je skozi desetletja sama gospodarila na ljubljanskem magistratu, v slučaju volivnega boja ne zna nič drugega kakor da **laže, obrekuje in izliva cele golide najsmrdljivejše gnojnice na posamezne osebe** (Klici: Žalostno!), res, žalostno je, da tako dela stranka, ki je toliko let bila na krmilu ljubljanske mestne uprave, od katere bi volivci predvsem pričakovali, da bi povedala: To in to smo naredili, ko smo bili gospodarji v beli Ljubljani! (Tako je!) **O tem se pa na liberalnih shodih nič ne sliši** in čisto prav imajo ti ljudje, da nič o tem ne

LISTEK.

R. L.:
Vihar.
Študentovska zgodba iz naših dni.
(Dalje.)

II.

Soparen, vroč popoldan prve dni avgusta.

Mrtva, težka leži solnčna luč nad dolino, kakor razpaljeno morje jo polni tja gori do skalnatih vrhov, ki pečečih nad njo v nebo. Komaj more uzreti oko skoz to solnčno meglo njive, grmovje in senožeti, ki se spuščajo polagoma tja doli proti prašni, beli cesti v dolini.

Od dveh visokih hrušk pred Potokarjevo hišo prihaja gorak vonj venetih listov in sadov, pod zidom za borjačem stoji na njivi siren tiho in mirno, hiti sapica ne zgane svetlozelenih listov in rumenkastih bander na vrhu stebel.

V senci pod hruško leži v travi Ignacij Potokar, roke ima sklenjene pod glavo in njegove oči gledajo zamišljeno ravno tja, kjer se med dvema koloma v ograji vidi v dolini šempaska vas. Trudne, nezadovoljne so nje-

gove misli, morda zavoljo vročine in pojočih škržatov, morda zato, ker ni že dva dni videl Nelice, morda vsled osamelosti in praznote, ki pride včasih bogve zakaj v človeško srce.

Tam doli ob mlinu kosijo. V vrsti stoje gospodar Potokar, njegovi trije sinovi in dva strica. Krepko mahajo, da študent skoraj sliši rezko ječanje pod koso padajoče trave in cvetja, včasih se kdo ustavi, potegne iz oselnika oslo in daleč okoli zadoni krepki, odločni, zveneči glas kose, ki jo kosec brusi.

Ignacij Potokar gleda in posluša in misli . . .

Kako se je zgodilo vse to?

Natančno se izkuša domisliti in si predstavljati očeta, kakor ga je videl tisti dan po kosilu, ko sta ostala sama v kamri. Visok in krepak sedi za mizo pod podobno hišnega patrona, svetlega Jurija, solnce sije na mizo, razsvetljuje bele stene, njegovi žarki zrejo radovedno skozi okno kakor nagajivi otroci, ki bi radi videli, kaj je v stari, častitljivi omari, stoječi v kotu s svojimi temnimi šipami, kot otroci, ki bi radi vedeli, kaj premišljuje molčeča, siva peč v drugem kotu, kaj tiktaka velika ura na steni, kjer se včasih odpre linica in zakuka drobna kukavica, da se resni svetniki in svetnice božje

krog nje v črnih, črvivih okvirih začudeni spogledajo, kakor da se vprašujejo, kdo jih moti v globokem premišljevanju, v katero so zatopljeni že od davnih, davnih dni . . .

Ignacij Potokar misli in vidi natančno očetov zagoreli obraz pred seboj in njegove resne oči, ki zro malomarno skozi okno, sliši bobnanje njegovih prstov po oribani, javorjeni mizi in v njegovi duši trepečejo še očetove besede: »Kam torej misliš?«

Težko, usodepolno vprašanje, na katero se študent ni upal takoj odgovoriti. Davno že je je pričakoval in vendar ga je iznenadilo.

Kako je že odgovoril?

»Ne vem še natanko, oče. Pojdem, povprašam in poižvem, kako in kaj, in potem vam povem. Pa saj ni še take sile, še dva meseca počitnic je skoraj in do tedaj je še čas . . .«

Tako je dejal in lagal in se izkušal izviti, da si je natančno videl pred seboj pot, po kateri pojde. O sramota, da ni prvi trenutek povedal vseh svojih misli in namenov, da mu je morala pomagati iz zadrege laž, ki ga je izdala prvi hip. Zakaj oče ga je pogledal z resnimi, prodirajočimi očmi.

»Saj veš, kam ti je pot odprta in zakaj smo te dali v šolo!« je dejal počasi, vstal in odšel.

— Veš, zakaj smo te dali v šolo! — ponavlja študent v mislih in zapira oči, da bi lažje pretehtal in spoznal pomen teh važnih besed. Kakor pred leti vidi septembersko jutro, ko se je poslavljaj prvič v življenju od matere, od bratov, od rojstne hiše in od domače vasi. Težko je bilo slovo in komaj je slišalo žalostno srce zadnje materine besede: »Moli rad, Boga se boj in priden bodi, da postaneš kdaj gospod!« In ko je šel z očetom po klanec iz vasi, se je vsak hip ozrl s solznimi očmi nazaj, kakor bi se ne moglo srce odtrgati od doma, polno bridkosti in nejasnih, zlih slutenj in in strahu pred mestom in njegovim življenjem, ki je tako skrivnostno in tuje bdelo za hribi v medli jesenski luči. Tako daleč je bilo, da se je zdela pot od doma do njega dolga in žalostna kakor sama večnost . . .

In zdaj? Iz plahega šolarja je postal ponosen študent, v katerega zre s spoštovanjem vsa vas, katerega pozdravljajo možakarji kakor gospoda. Spoznal je življenje, nekoč še neznano kakor knjiga, s sedmerimi pečati zaprta, pred dušo so vstali veliki, svetli cilji, na vse strani se odpira svet, prosta, lepa je pot vanj, človeku se zdi, da bi stopil in napravil mal izprehod in bi bil že sredi vseh njegovih vabečih

govorijo, Ker vse, kar so naredili, je bilo Ljubljani le v največjo škodo in največjo sramoto! (Burno pritrdjevanje.) Jaz spominjam le na tiste sramotne dogodke, ki so se zgodili v beli Ljubljani od 20. septembra dalje! (Viharni klici: Tako je! Klic: Eni so pri tem obogateli!) Ker pa liberalci nič ne vedo povedati, moramo pa mi govoriti.

Kdo je naredil draginjo?

Liberalci zopet razpošiljajo letake zoper draginjo. Smeh.) Pravijo: Ali hočemo, da bo v Ljubljani še večja draginja? Nobeden od nas (Veselosť), jaz že ne (Velika veselost), pa tudi vi ne (Seveda ne!), vsak od nas rad bolj po ceni kupi, o tem smo vsi edini. Liberalci so pa bili skozi dvajset let neomejeni gospodarji Ljubljane in zdaj jih mi vprašamo, kaj so pa naredili oni zoper draginjo? (Tako je!) Ali pade odgovornost za draginjo v Ljubljani na nas, ki nismo imeli v Ljubljani nič govoriti, ali na tiste, ki so vso komando imeli?

Mi poznamo veliko draginjo v Ljubljani, res, to namreč, da ko so liberalci prišli na magistratu na krmilo, smo plačali 6 odstotkov naklade, danes pa po dvajsetletnem liberalnem gospodarstvu plačujemo 35 odstotkov občinske doklade. (Burni klici: Tako je!) Ali ni to draginja? (Klici: Petintridesetstotna!) Mi vemo, da ko so gospodje prišli na magistratu do vlade, je ljubljanski župan dobival 2000 gld. plače, danes pa dobiva 13.000 K na leto; to je tudi draginja! (Klici: Pa kakšna!) To gre tudi na naše žepe, to vsi plačamo, ne samo liberalni občinski očetje. Mi toliko vemo, da se je cela ljubljanska občinska uprava silno podražila, vemo tudi, da ima Ljubljana po liberalnem občinskem gospodarstvu veliko več dolga, kakor ga je imela, in to je treba plačati, to je treba obrestovati, in vse to gre na naše žepe. (Tako je!)

Kdo drži z graščaki?

V temle plakatu, ki so ga zdaj liberalci dali natisniti, pravijo, da delajo draginjo veleagrarci, graščaki, in da se je treba zato upreti zoper graščake, S. L. S. pa da dela z graščaki, liberalci pa so zoper graščake! (Viharna veselost.) Vi se smejate, in res, to, kar tu pišejo, je že vrhunec zatelebanosti. To je že vrhunec predrznosti, če liberalci tako špekulirajo na pozabljenost Ljubljančanov, da so oni zoper graščake, ko so ravno mestni liberalni poslanci bili skozi leta in leta najožje zvezani ravno z graščaki zoper S. L. S., zoper slovenskega kmeta! S. L. S. je zastopala in zastopa slovenskega kmeta, nikdar pa graščaka in ga nikoli ne bo. Graščak naj si sam pomaga, ima deset poslancev. Liberalna stranka pa je deset let ležala na trebuhu pred baronom Šveglom, to ve že vsak otrok, zdaj pa liberalci tule črno na belo zapisajo, da so ti graščaki krivi draginje! S tem so si liberalci sami smrtno obsodbo zapisali. Saj so bili oni zvezani s temi graščaki in torej tudi oni draginje so krivi. (Klici: Tako je!)

Kmet in meščan skupaj!

S. L. S. zastopa koristi slovenskega kmeta. Ob naši strani so stali od začetka v najviharnejših bojih slovenski kmetje (Klici: Živeli!), zakaj slovenski kmet je vedel, kje je njegova prava korist, po njem je S. L. S. postala močna, ne samo po Kranjskem, po celem Slovenskem in v celi državi. (Burni bravo-

klici.) Vprašam vas: ali je, kar je kmetu prav, v škodo mestu? Če ima kmet denar, ga ima celi svet. Mesto ne sme nikdar biti v sovraštvu s kmetom (Veliko pritrdjevanje). Kmet in mestjan morata skupaj držati! (Zelo veliko pritrdjevanje.) Liberalci so pa belo Ljubljano s kitajskim zidom obdali (Tako je!) in so rekli: Interesi meščana so nasprotni interesom kmeta, oni so neprestano hujskali meščana na kmeta. To je laž in to laž je meščan moral drago plačati. Posledica tega lažnjivega hujskanja je bila, da je kmet dobil moč, meščan jo je pa zgubil. (Pritrdjevanje.) Tega mora biti enkrat konec. Ljubljana mora tudi napredovati, in mi vsi želimo, jaz tudi želim, saj sem tudi jaz ljubljanski meščan, da Ljubljana napreduje. Ljubljana je odjemalec kmeta in kmet je odjemalec Ljubljane. Če kmeti sklenejo, da v Ljubljani nič več ne kupujejo, kaj bi bila posledica? To bi bilo še veliko hujske, kakor je konkurz »Glavne«! (Velika veselost.)

Kje je politična moč in kje je ni?

Pri občinskih volitvah, ki se bodo zdaj vršile, se mora vsak volivec vprašati, kaj hočem na magistratu? Ali hočem, da bodo vladali na magistratu tisti, ki imajo kaj moči (Živahni klici: Tako je!) ali tisti, ki je nič nimajo? Kdor ima moč, politično moč, ta more kaj doseči, ta more uspešno gospodariti, kdor je nima, pa ne more. Gospodarstvo se od politične moči ne da ločiti, tudi v gospodarstvu odločuje politična moč. Če hočete, da gre na magistratu tako naprej, kakor je šlo do zdaj skozi dvajset let, to lahko dosežete, lahko imate še nadalje Bolčovega Pepeta za občinskega svetovavca. (Veselosť.) Lahko imate tudi velikega prešičarja Elija Predoviča (Veselosť) in podobne za občinske svetovavce. (Klici: čvekavce!) Ti vsi skupaj nimajo nobene politične ugleda — osebno jih je mnogo poštenih in honestnih ljudi — ampak političnega pomena nimajo ti nobenega. To se je videlo posebno takrat, ko so morali narazen iti (Veselosť), proti svoji volji, jim je bilo vsem zelo žal. (Velika veselost.) Za to se gre, ali mestno gospodarstvo poverite stranki, ki kaj pomeni v deželi, ki ima v rokah deželni zastop, ki ima na Dunaju tako pozicijo, da se je vsi boje (Živahno pritrdjevanje); zakaj če mi sklenemo, to se bo zgodilo in to se ne bo zgodilo, takrat se vsi zboje, takrat so vsi nasprotniki na tleh! (Burno pritrdjevanje.) Za to se gre, ali pridejo v mestni zbor taki, ki so v deželnem zboru dokazali, da znajo gospodariti, ali pa stranka, ki nič ne pomeni. To bo vsak zase čisto lahko odločil.

Ne bom povedal, kje je bilo in ne bom imenoval nobenega imena, dogodek sam pa je sila zanimiv in značilen. Ko smo se nekoč nekje posvetovali v navzočnosti zastopnikov različnih strank, ali bi se tudi Kranjska udeležila neke razstave na Dunaju in ali bi se tudi Ljubljana udeležila, je eden bivših ljubljanskih občinskih svetovalcev, in sicer eden izmed najbolj odličnih, eden, ki bo najbržje tudi zdaj kandidiral, tako-le rekel: »Kaj pa ima Ljubljana na tej razstavi izpostaviti? Edino, kar bi mogla izpostaviti, je naš občinski svet, ta je res specialiteta! (Viharna dolgotrajajoča veselost.) To je sodba enega najodličnejših in najpametnejših bivših ljubljanskih občinskih svetovavcev o bivšem liberalnem

občinskem svetu. Tako liberalci sami o sebi sodijo.

Kako so liberalni občinski svetovavci svojega župana prodali.

Kdo hodi na ljubljanske liberalne shode govoriti? Prvo besedo, sem slišal, ima neki profesor Reisner (Smeh), ta ponavlja z mirej eno in isto. Reisner, to je nemška beseda, to prihaja od nemškega reissen, to je trgati. In to je res čudno pri njegovih govorih, da če on govori in ga pameten človek posluša, ga čisto gotovo začne v možganih trgati. (Burna veselost. Res je!) Tudi ta Reisner ne ve nič povedati o tem, kako je liberalna stranka na magistratu gospodarila. Kako je gospodarila, je pokazala zlasti v zadnjih letih; da ni v korist Ljubljane, ampak le v njeno škodo, o tem smo vsi edini. (Pritrdjevanje.) Pa ona tudi ni vedela varovati največje dragocenosti, ki jo ima naše mesto, njegove samouprave! (Klici: Res!) Kaj pa hočete od stranke, ki ima tako malo soli v glavi, od ljudi, ki so takrat, ko je bil položaj za Ljubljano najbolj kritičen, ko je avgusta lanskega leta prišlo z Dunaja od cesarja nepotrjenje ljubljanskega župana, izgubili vso glavo, ko jim je zastal ves njihov aparat v glavi, ko so jim možgani popolnoma odpovedali in so vzeli dinamično patrono in so sami sebe v zrak pognali! (Dobro-klici! Veselosť.) S tem so sijajno dokazali, da v glavi prav nič nimajo. To je bil njihov najmodrejši sklep. (Velika veselost.) Varstvo mestne samouprave je vendar najodličnejša naloga stranke, ki ima v rokah mestno gospodarstvo. Saj je bilo tem lažje se za mestno samoupravo zavzeti, ko se je tudi S. L. S. takrat z vso odločnostjo postavila za to, da se mestna avtonomija varuje. Pa kaj hočete? Naj kdo hišo zgradi, zadostuje en neumen otrok, da jo zažge. (Pritrdjevanje.) Namesto da bi se bili liberalci takrat obrnili do S. L. S., ki ima moč, do svojih sorojakov, in bi bili rekli: skupno varujmo mestno avtonomijo! so pa šli in se pogajali z nekim privandranim štajerskim hofratom, ki jih je srečno tako daleč pripeljal, da so sami glavo svojega župana prodali. (Viharna veselost.) Pogajati se, kdo naj bo zdaj župan, to se pravi v takem trenutku, samoupravo mesta izročiti na milost in nemilost vladi. Ne rečem, da so pri tem imeli hudoben namen, ne, zadosti modrosti niso imeli (Smeh), tiste modrosti, ki bi bila potrebna v tistem kritičnem času.

Kaj pa S. L. S.?

In tako je mestna avtonomija za nekaj časa po zaslugi liberalnega občinskega sveta ljubljanskega za nekaj časa zatonila. Kaj pa naša stranka? Naša stranka pa se je z vso vnemo lotila odločnega dela, da ljubljansko mestno upravo preosnuje in je zoper najhujši odpor liberalne ljubljanske stranke sklenila nov občinski red in občinski volivni red za Ljubljano! (Živahni živio-klici.) Liberalci so vrata na magistrat zapirali, S. L. S. pa jih je ljudstvu na stežaj odprla, rekoč: Zdaj pa vsi notri! (Viharno ploskanje in odobravanje.) S. L. S. je dosegla, da bodo odslej na rotovžu zastopniki ljudstva, ne pa posameznih omizij! (Tako je!) Mi smo pa dali politično enakopravnost tudi našim ljubljanskim so- meščankam. (Dolgotrajno, živahno ploskanje.) S tistimi pooblastili, s katerimi so morale v liberalni dobi voliti ljubljanske meščanke, se je uganjal

velikanski švindal. Je prišel k volitvam kak človek iz magistrata, pa je volivke podpisala, kar je hotel, ne enega, še t pooblastila mu je dala, da je imela moč in si je mislila: Zdaj se pa medseba stepite, če se hočete! (Veselosť.) Seveda je vsak rekel: Gospod župan se vam pustijo prav lepo priporočiti (Smeh) potem je vsaka podpisala, seveda, pustil se je gospod župan le pred volivkami tako lepo priporočati, po volitvah so pa volivkam, recimo našim ubogim branjerkam ravno tako nagajati različni komisarji. (Klici: Živinski dohtarji!)

Zdaj bo pa ženska šla volit sama in bo volila po svojem prepričanju! To je delo S. L. S. (Bravo!) Bo čisto nemoteno od raznih sitnežev moškega spola (Veselosť), zato smo določili celo posebno volivne komisije zanje in v teh komisijah bodo tudi lahko ženske članice. (Živahno odobravanje.) Ta zakon vsi občudujejo, po celi naši državi govorijo o njem, vsi nemški, da, francoski in celo ameriški listi so občudovali o njem pisali. Povsod se je reklo: To je eden najnaprednejših zakonov, kakor jih je sploh na celem svetu. (Veliko pritrdjevanje) in zdaj pa pride kakšen Reisner in čveka, da smo mi nazadnjaki! (Veselosť.)

V zrak liberalno stranko!

Iz tega je jasno razvidno, na kateri strani je v resnici skrb za našo belo Ljubljano. Zato je dosledno, da bo vsak pametni ljubljanski volivec 23. aprila poveril gospodarstvo na ljubljanskem magistratu S. L. S.! (Viharno ploskanje in pritrdjevanje.) Liberalna stranka je popolnoma zrela za to, da izigne s površja! (Tako je!) Ona tekom svojega dolgoletnega gospodarstva ni vedela zadobiti zaupanja ljudstva, nasprotno ona je vse storila, da izgubi to zaupanje. Čas je, da je enkrat konec liberalnega gospodarstva! Pomislite, kak čudno bi bilo, če bi ljubljanski volivci ljubljansko gospodarstvo zopet poverili liberalni stranki, tisti stranki, ki se je upirala z vsemi močmi volivni pravici tistih, ki bodo 23. aprila korakali na volišče! Cel svet bi se moral čuditi, da ima Ljubljana take prebivalce. Jaz pa imam trdno zaupanje do ljubljanskih so- meščanov, da bodo kot zreli možje in zrele žene korakali na volišče in volili tako, kakor bo prav Ljubljani. (Veliko pritrdjevanje.)

Rekel sem, da so bivši liberalni občinski svetniki svojčas dinamitpatrono v roko vzeli in sebe v zrak pognali. 23. aprila pa vi na podoben način postavite — vsak vzemi dinamitpatrono to je glasovnico, v roko in poženite v zrak liberalno stranko! (Živahni klici: Bravo! Tako bo!) To je v vaših rokah in če boste tako storili, se bo začela nova doba za našo Ljubljano, za naše stolno mesto, za središče vesoljne Slovenije. Završujem s klicem: Naše stolno mesto, središče Slovenije, ta kristal v kroni slovenskega naroda: Živio! Živio! Živio!

Tem besedam je sledil buren aplavz in dr. Šusteršič je končal med viharim ploskanjem in odobravanjem.

Predsednik Ivan Kregar se dr. Šusteršiču za njegov govor zahvali, kar izzove ponovno ploskanje.

Nato se oglasi za besedo

DR. LAMPE.

Govornik izvaja, živahno pozdravljen, sledeče:

Predvsem smatram za svojo dolž-

krasot in sladkosti. Ignacij Potokar se je odtujil domu, vse vezi, ki so ga nekoč vezale tako tesno nanj, so skoraj potrgane — kakor popotnik, ki je prenočil eno noč v vasi, bi romal v svetlem jutru in ni več bi se ne oziral nazaj... Zakaj tuj je postal domu in ni več ga ne more vezati na njegov mir in patriarhalčno udobnost.

Tuji so mu postali svojci, njihove poti niso njegove, njihovi nameni niso več njegovi, nihče ne razume njegovih ciljev, njegovega hrepenenja in njegove ljubezni. Zato molči študent vse dni, ko je doma, zamišljen polega v senci pred hišo, brez besede se izprehaja včasih po travnikih in po samotnih stezah med grmovjem krog vasi, domači se mu čudijo in ne morejo umeti, zakaj je postal zadnja leta tako molčeč in resen...

»Saj veš, zakaj smo te dali v šolo?»

Kakor večer refren stare pesmi donijo te besede v Potokarjevi duši. Natanko ve odgovor nanje, lahek odgovor, a vendar tako težak in usodepoln za njegovo mlado, po prostosti hrepenče srce.

Ignacij Potokar je vedel, da pričakuje oče, da stopi sedaj v semenišče, da ga mati že vidi v duhu v zlatem plašču pred oltarjem, darujočega Najvišjemu prvič nekrvavo daritev. (Dalje.)

Dve izvirni slovenski premieri, Samosvoj in Domen.

V soboto 25. t. m. so igrali v deželnem gledališču Kristanovo dramo »Samosvoj«, 26. t. m. v nedeljo pa Česnikovega »Domna« v Rokodelskem Domu. Obe igri sta uspeli, uspeh pa ni bil le »Achtungserfolg«, bil je kaj več. Ker sem pisal o obeh delih obširneje že v »Dom in Svetu«, naj se ozrem tu samo na odsko stran uprizoritve.

»Samosvoj« je briljanten v ekspoziciji, slabejši v sredi, koncem pa zopet raste in postaja dober. II. dejanje ima predolge dialoge in ker je vrhutega še prizorišče precej nenavadno in dame na njem neverjetne, zato je to dejanje najslabše. Sicer pa je igra tako čedna, da smo radi pozabili na nemogoč motiv drame, namreč zemljiško ekspropriacijo v svrhu zasebnih koristi. Če pa prezremo to nemogočo premiso, moramo priznati, da je zgrajeno krog tega ogrodja dejanje konsekvентno in umetniško. Sempatija najdemo v drami prazna mesta, ki nas puste hladne, ker jih občutimo kot praznote, ki so potrebne nepotrebnosti; vendar nam večina prizorov sega do srca in koncentriča nase vse naše zanimanje.

Igralo se je prav dobro, in mi se le

čudimo, kako so se mogli po izreku g. Govekarja igravci braniti drame, češ da jih uloge ne zanimirajo, da so jim antipatične, itd., ko so vendar storili vse, kar so mogli in sicer z veseljem in uspehom. G. Govekar pa je imel pri fre- netičnem aplavzu občinstva priliko opazovati, da so tudi še »drugi« slov. dramatik na svetu, dasi se igrajo prav na koncu sezije, ki imajo uspeh in sicer velik uspeh, — dasi ob značilno praznih ložah in le napol zasedenem parterju. Takemu občinstvu, ki resne drame niti gledat ne gre, privoščimo prav od srca razne »Šarivarije«.

Šel sem v gledališče s prepričanjem, da bi moral igrati Rometa Buhoslov, po premieri sem pa bil vesel in zadovoljen, da ga je igral Nučič. Pozabil je na-se in postal Rome. Nov način igre, karakteristična maska, umetniška kreacija. Brez najmanjšega patosa, vse umerjeno in mirno! Naravnost velik v IV. dejanju. Nesimpatični Rome nam je postal simpatičen. Tej res izborni kreaciji naše čestitke, katerih naj bo v polni meri deležen tudi klasičen Verovškov Komar. Iz naivne šegavosti je vzrasla nagajivost, iz nagajivosti trma, iz trme sovraštvo. Vsi prehodi igrani naravno in s tako silo utvarjanja, da je vsaka misel, da se da uloga še drugače igrati, v nas umrla. Naravnost fenome-

nen je bil konec. Tam sta Nučič in Verovšek ustvarila prizor, ki je bil umetniški užitek. Marjana — Danilova ni bila slaba, a ni izprožila v nas prepričanja, da je umetnost, kar je podala ampak le dobra rutina. Ivanka — Se- ttilova je, če abstrahiramo od odprte izgovarjave, bila prav dobra. Ažbot — Grom nas sicer ni docela zadovoljil, a je mlad, resno stremeč in vpoštevaje vreden talent. Starc — Rasberger izbo- ren karakter. V predzadnjem prizoru V. dejanja bi zaslužil separaten aplavz Šimačkov — Mižan je bil lesen; slabe- mu igranju je iskal opore v nemogočih gestah. Danilov Lukežič, tip, ki je zlato vreden; Bukšek — Grjavec je pa pol- uloge »pojedel«, ker nemogoče hlata- kadar govori. Vendar je bil v III. de- janju neprimerno boljši kot v I. in II. Ker leži vsa sila igre v Rometu in Ko- marju in sta bili ti dve ulogi prav iz- borni, je igra še lažje prodrla. Kom- parzerija slovenske drame naj se odsle- imenuje po zaslugi »štoračija«. Gosp- pisatelju in ravnatelju Govekarju, ker je igro blagohotno dal vendarle upri- zoriti, na uspehu prav iz srca čestit- tamo.

Tudi »Domen«, ki ne aspirira na strogo literarno kritiko in ki je prve

nost, da izrazim zahvalo našim državnim poslancem (Bravo!), kateri so v najtežavnejših časih pogumno in močno zastopali koristi slovenskega naroda, domovine in v obče vsega slovenskega ljudstva v državi. (Tako je!) Ta močna pozicija naših zastopnikov v državi nam daje poguma, da se ne bojimo teh majhnih ljudi, ki zdaj strašijo po Ljubljani. (Pritrjevanje.) Naši ljudje so do zdaj v Ljubljani bili vedno v strahu in si niso veliko upali, saj nas bodo preglasovali. Tako je bilo včasih, a danes je drugače. Zdaj po novem volivnem redu, pride S. L. S., pridejo naši možje čisto gotovo v občinski svet, to jim ne more uiti, ali tako ali drugače, vohod na magistrat je S. L. S. zagotovljen. Zastoj se topot ne bomo borili! Kmalu bodo volitve, naši nasprotniki so pa že vse obletali, so si pete in jezik obrusili (Veselo!). So vsako reč že stokrat povedali, so se že utrudili. Teh se nam ni več bati. **Zdaj bomo mi začeli govoriti**, pa bomo stvarno govorili in ko bo naša stranka v magistrat vstopila, bo vstopila stranka, **ki hoče delati** in ki bo delala tako in bo delala na to, da dobi prejalistej občinsko gospodarstvo v svoje roke! (Živahno odobravanje.) Zato agitirajte za udeležbo na naših shodih, da bomo na dan volitev kakor en mož nastopili! (Klici: Tako je! Bomo!)

Mi stojimo zdaj pred dogodki, katerih važnosti niti presoditi ne moremo. V državnem zboru nekaj poka, kmalu bo moralo počiti in se bo odločilo, ali gre parlament ali gre vlada. Naj potem pride, kar hoče, to vemo, da če se bodo združili vsi pravi slovanski in krščanski ljudje v naši državi, **potem se v Avstriji proti Slovincem in katoličanom ne bo dalo nikoli več vladati** (Pritrjevanje.) In tu so naši državni poslanci, ki vsi gledajo nanje, vsa slovenska ljudstva, cela država, tu so neustrašeni in zvesti borilci za pravice slovenskega ljudstva (Navdušeno vzklikanje in ploskanje) in zato zado- stimo le svoji dolžnosti, če našim zastopnikom pod vodstvom našega dr. Šusteršiča (Viharni živio-klici) **izrečemo naše popolno zaupanje** (Ponovno ploskanje) s pozivom, da vztrajajo dalje, da se ne dajo od nobene sile zlomiti, ampak našo zastavo zmagonosno nesejo do konca.

Tem besedam je sledilo nepopisno navdušenje in pravi vihar pritrjevanja ter prisrčne ovacije na dr. Šusteršiča in poslance »Slovenskega kluba« so odmevale po celi dvorani.

Zaupnica S. L. S.

Nato se vzdigne predsednik shoda, Ivan Kregar, se zahvali dr. Lampetu za njegov govor, zlasti pa za to, da je predlagal državnozborni delegaciji S. L. S. zaupnico. Predsednik da zaupnico na glasovanje. Vse roke se vzdignejo, vsi navdušeno zakličejo. Predsednik odredi potem protiglasovanje in pozove tiste, ki so nasproti predlogu, naj vzdignejo roko. Nobeden! Predsednik nato konstatira, da se je zaupnica soglasno sprejela, kar izzove vnovič viharno odobravanje.

Nato pozove predsednik Ivan Kregar v krepkih besedah navzoče zborovalce, da gredo na krepko agitacijo. Zvesto stojimo na strani S. L. S. in neustrašeno pojdemo dne 23. aprila v boj za njene kandidate! Trdno upajmo, da se želje liberalcev ne bodo izpolnile,

upajmo in delajmo na to, da liberalno podrtijo popolnoma v zrak poženemo! (Viharno pritrjevanje.) Shodov se bo še veliko vršilo. (Bravo!) Zato vas še enkrat pozivljam, možje in žene, agitirajte, siožno agitirajte, vsi agitirajte! Živela S. L. S. Živio naš dr. Šusteršič!

Tem besedam Ivana Kregarja je sledilo burno ploskanje in tako se je s splošnim navdušenjem končal ta lepi in tako mnogoštevilno obiskani shod.

Dnevne novice.

— **Shod Kmečke zveze v Črnomlju** je sijajno uspel. Deželni glavnik pl. Šuklje je v poldrugournem govoru poročal o vseh zadevah, tičočih se Belokrajine, o stanju belokranjske železnice, o gospodarskih načrtih deželnega odbora za Belokrajino, o delovanju deželnega in državnega zbora. Udeležencev je bilo 400.

— **Pastirski list novega tržaškega škofa.** Četrto postno nedeljo se je prečital po cerkvah tržaško-koprski škofije prvi pastirski list novega škofa, v katerem se isti v krasnih besedah predstavlja svojim podložnim. A še posebno ljubeznjiva je bila poslanica novega škofa duhovščini, priobčena v zadnji številki »Curiae Episcopalis«.

— **Deželni zakon o melioracijskem zakladu** (zaklad o deželnih kultur in cestnih zgradbah) je dobil cesarjevo sankcijo.

— **Vesela vest iz Hrvaške.** Iz Zagreba prihaja vest, da se deluje na kooperaciji seljačke stranke in hrvaške stranke prava, v kateri so hrvaški krščanski socialci. Ta kooperacija bi se raztegnila na prihodnje volitve ter bi te dve stranki složno nastopali v volivni borbi. Dal Bog, da se to izvrši in da se tej armadi skoro pridruži tudi oni del stranke prava, ki ga vodi dr. Mile Starčević. Naj to delajo nujno in požrtvovalno vsi, ki jim je na tem, da Hrvaška postane res Velika in v njej gospodari njeno resnično ljudstvo.

— **Direktna železniška zveza Monakovo - Ljubljana - Opatija in zboljšanje žel. zveze Maribor - Ljubljana - Jesenice.** Žel. minister Glabinski je poslancu dr. Benkoviču na svoječasnno intervencijo v gori navedeni zadevi te dni naznanil sledeče: S 1. majem t. l. se upe- lije direktna zveza Monakovo - Opatija via Ljubljana na ta način, da bode imel vlak iz Jesenice št. 1717 neposredno zvezo z vlakom št. 73 juž. železnice (ki pride ob 9. uri 35 minut iz Maribora in odide ob 9. uri 45 minut proti št. Petru); v ta namen bo vlak št. 73 malo pozneje iz Ljubljane odhajal proti št. Petru. — Ako bi se ta zveza premalo uporabljala, potem se bode ustreglo v bodoče stari želji Sp. Stajerja, da se zveže dopoldanski vlak št. 73 juž. žel. iz Maribora z gorenjskim vlakom št. 1724; v ta namen bo treba vlak št. 73 preložiti za eno uro nazaj in paziti, da se ohranijo zveze v Zidanem Mostu in Celju.

— **»Edinost«** je zamerila »Slovenec«, ker ni v svojem poročilu o posvečenju dr. Karlina tržaškim škofom omenil, da so se te cerkvene slavnosti udeležili tudi nekateri slovenski mestni očetje ter pravi, da je ta »Slovenec« molk zelo značilen. Nas, ki dobro vemo, v kaki smeri se je gibalo delova-

nje »Edinost« z ozirom na zasedenje izpraznjene stolice Sv. Justa, so prsti srbeli, da bi bili pisali, ko smo opazovali obnašanje istih krogov »Edinosti« prej in potem, ko je dr. Karlin zasedel staroslavno tržaško škofovsko stolico, pa molčali smo iz usmiljenja do »Edinosti«. — »Edinost« ima sedaj besedo.

— **Liberalni naskok?** Liberalci poskušajo te dni naskok na neko našo posojilnico. Med naskakovalci so člani »Glavne posojilnice«. Kako se to strinja s prizadevanji gospodov, ki hočejo »Glavno posojilnico« sanirati? Mi smo mirni.

— **»Učiteljski Tovariš«** v svoji zadnji številki tako psuje in bluje, kakor da bi ga bila cela čreda steklih volkov napadla. Sleparki, banditi in cigani je še najlepše, s čimer nas to ogledalo liberalne učiteljske inteligence obklada, da celo pasji bič se nam obeta! Mi se jako bojimo, ne — pasjega biča, ampak tega, da bi »Tovariš« ne napravil s tem preveč konkurence »Jutru«, ki je do zdaj imelo neoporečno prvenstvo v take vrste zmerjanju. Mi bi se zato s »Tovarišem« tudi ne prekljali, če ne bi kot kristjani prisojali liberalnim učiteljem vendarle saj še pol atoma pameti, da izprevidijo, kam s takim načinom boja jadrajo. Glejte, prijatelji. »Učiteljska tiskarna« je združeno podjetje, torej svoje vrste. Za vse, kar ta tiskarna tiska, so moralno soodgovorni združniki, to je liberalni učitelji, med katerimi je vendar še nekaj takih, ki še niso svojega razuma vsega na kant prodali. In ta razum bi jim moral reči, da tiskarna tistega stanu, ki se ima za najprosvetljenejšega in ki druge uči elementov kulture in morale, pod nobenim pogojem ne bi smela tiskati revolveržurnalov, tudi v tem slučaju ne, če bi od tega profitirala. Večko hujše pa je, če učiteljsko združeno podjetje tako kloako tiska z izgubo. Gospodom od upravnega sveta »Učiteljske tiskarne« moremo povedati to, da dolg, ki ga ima pri njih »Jutro«, ne znaša samo 23.000 K, ampak skoraj še enkrat toliko, samo da se druga polovica tega dolga da prikriti, kar ni nobena umetnost. Kar so namreč »Jutrovci«, ko so svoj po krivici list začeli izdajati, tako rekoč kot osnovni kapital naložili, to je bil »fond perdu«, to je komaj za dva meseca bilo. »Učiteljski Tovariš«, ki zdaj tako neznansko zabavlja, naj nam vendar konkretno odgovori na naše vprašanja: Koliko v resnici znaša dolg »Jutra«, kako je »Učiteljski konvikt« in »Vdovski zaklad« naložen, ali in kako se obrestujeta in kakšna je varnost? Če bo pa »Tovariš« tiskarno na ta način branil, da nam bo take bombe na glavo metal, bo le potrjeval sum, da pri njem ni vse v redu. Groženj »Tovariša«, »Jutrovega« najnovejšega konkurenta, se pa pri nas toliko bojimo, kakor Kurenta. Da bosta organa »Učiteljske tiskarne« do 23. aprila lagala, obrekovala in z najsmrdljivejšo gnojnico vse naše mo- že od prvega do zadnjega oblivala, to itak že vemo in nam ne bo zavoljo tega niti en siv las zrastel. Vprašanje pa je, če bo — »Jutro« ta boj preživelo. Torej le korajžno psujte, dokler je še dan!

— **Dr. Mechia**, stolni kanonik in kancler v Trstu, odpovedal se je svoji službi kot kancler.

— **Stavka mornarjev v Trstu končana.** V tržaški mestni telovadnici v ulici della Valle je bil včeraj shod stavkujočih mornarjev. Na tem shodu so socialni demokratje poročali, da so brodolastniki pripravljani se spustiti v pogajanja. Potrebno pa da je, da mornarji takoj zopet prevzamejo delo. Mornarji so pričeli klicati, da ne verjamejo praznim obljubam, da hočeje uspehe črno na belem. Ko je govoril Pittoni, je mnogo zborovalcev zapustilo dvorano in socialnim demokratom klicalo: »Izdajalci!« Za socialne demokratje pomenja to velik moralen poraz. Kakor se čuje, pojdejo mornarji danes zopet na delo in so sprejeli predloge brodolastnikov. Po shodu, na katerem se je sklenilo, da se stavka konča, so napravili nasprotniki tega sklepa, del natakarev in mladih nastavlencev na ladjah, poulično demonstracijo, pri kateri so klicali živio generalni štrajk 1902. Policija je razkropila demonstrante.

— **Morilec pri Karlovcu najdenih umorjenih in oropanih Amerikancev prijel.** Iz Karlovca poročajo, Slike umorjenih Amerikancev so te dni razstavili in priobčili v listih. Gostilničar gosp. Facan iz Banije pri Karlovcu je spoznal v sliki enega umorjenih, ki je v družbi nekega po zunanjsčini njemu dobro znanega moža iz Kladuše v Bosni, nedavno pil v njegovi gostilni. Oblast je takoj z avtomobilom poslala detektive in Facana proti Kladuši. Nedaleč od Kladuše sreča avtomobil dva človeka, od katerih eden je nosil kovček. »To je ta!« je zaklical detek-

tivom gostilničar Facan ter je pokazal na moža, ki je šel poleg onega, ki je nesel kovček. Avtomobil se je ustavil in detektivi so vprašali moža, če ve, kje stanuje v obližju duhovnik, ker imajo pri duhovniku opravka. Ko so možema obljubili bogato nagrado, sta oba moža stopila v avtomobil ter se z detektivni odpeljala dalje proti Krstunji. Tu se je avtomobil ustavil pred gostilno, kamor je šla družba pit, eden detektivov je pa skočil po bližnje orožnike. Ko so orožniki došli, so oba moža takoj aretirali. Mož brez kovčka, katerega je spoznal gostilničar Facan, je vprašan za ime, rekel, da mu je ime Ikan Milkovič iz Kladuše. Pri možu s kovčkom so našli v kovčku 400 kron, nekaj listov, glasečih se na neke ljudi v Ameriki, in delavsko obleko. Takoj so detektivi spoznali, da to ni nikak sokrivec Milkovičev, ampak da ga je Milkovič vodil, da postane njegova nova — žrtev. Detektivi so takoj zaslišali celo vrsto oseb, ki so izjavile, da je Ikan Milkovič redno spremljal one, ki so odhajali v Ameriko. Po opisu iz Korane in Kolpe izvečenih oseb so priče iz Kladuše spoznale svoje znanke in rojake, ki so odpotovali v Ameriko, ki pa Amerike nikdar videli niso, ker jih je Ikan spremljal na drugi svet... Ikan Milkovič je vodil te osebe preko Topuskega v Karlovec, da jih odpravi v Ameriko, namesto tega jih je pa ubil, oropal in vrge v Kolpo, oziroma v Korano. Gostilničar Facan bo dobil na glavo morilčevu razpisanih 1000 kron.

— **Umrl je 24. t. m. na Glincah mizarski pomočnik Mihael Levec**, brat učiteljice Marije Levec na Polici; star 25 let. Naj v miru počiva!

— **K slučaju črnih koz.** Kakor smo poročali, so se poleg prvih dveh pojavili v ljubljanski okolici še štirje slučaji črnih koz, tako da leži sedaj pet za kozami obolelih bolnikov v bolnišnici za silo. V mestu pa se pojavljajo poedini slučaji skratice in nastopajo ošpice. Koliko žalostnih slučajev bi se dalo preprečiti, če bi prizadeti krogi občinstva takoj izolirali vsakega bolnika. Z ozirom na to izniva toplo priporočamo plakat »Nalezljive otroške bolezni v sliki in besedi«, ki ga je po dr. Trumppu za naše razmere priredil mestni zdravnik dr. Bleiweis Trsteniški. Plakat nam v izbornih slikah in poljudnem popisu predločuje vse nalezljive bolezni, tudi koze, ki jih je sedaj posebno važno razločevati od noric. V uradnem organu avstrijskih uradnih zdravnikov pravi dr. Schaffran: »Plakat je torej predvsem uporaben za šole vseh vrst. Osobito bi se moral v korist učiteljem nahajati v vsaki konferenčni sobi, a tudi pri poduku higijene na učiteljskih bo dobro služil, ker se karakteristična slika mnogo bolj vglubi v spomin, kakor pa se še tako dober popis.« Mi pa pravimo: Ne le vsaka šola bi morala imeti ta plakat, temveč vsi prizadeti krogi, tedaj vsaka večja rod- bina predvsem pa tovarne in podjetniki, ki imajo po več delavcev in pa naša izobraževalna društva. Slike ne bodo le ljudstvu zarisale v spomin, kako izgleda ta ali ona nalezljiva bolezen, temveč ga bodo tudi vedno spominjale toli potrebnih varnostnih naprav. — Plakat nalepljen na lepenko, dobiti je za ceno 4 K v »Katoliški bukvarnici«.

— **Umrl je v Rimu dne 21. marca** v ondotnem samostanu usmiljenih bratov bogoslovcev 4. leta, usmiljeni brat Fridolin Bačar iz Kandije v Novem mestu, kateri bi bil imel letos o Veliki Noči prejeti mašnikovo posvečenje. Deloval je nekaj časa v Gradcu v ondotni bolnici usmiljenih bratov, potem 6 let v Kandiji in od tu se je podal na pov- elje svojih prednikov v Rim študirat bogoslovje. Priporoča se prijateljem in znancom v molitvah ter blag spomin.

— **Ponesrečeni otroci.** V Temnici na Krasu se je trileten otrok igral pri ognjišču. Vnela se mu je obleka. Otrok je zadobil take opekline, da je umrl. Mati otrokova je v norišnici; oče pa je bil v oštariji. — V Doberdolu je padla v vodo 2letna hčerka znane družine Periceve. Oče, ki je delal tam blizu, zapazi na vodi kos krila. Misleč, da je ka- ka obleka padla v vodo, potegne na suho, in šele tedaj opazi mrtvo truplo svoje hčerke.

— **Snežno neurje na Goriškem in Koroškem.** Pretekli teden je v Bovcu divjalo silno neurje: sneg in veter. Padlo je 45 cm snega. Med Trbižom in Logom pošta ni vozila tri dni. Na Predilu je padlo 1 m 30 cm snega. — Dne 15. t. m. se je v Rablju vtrgal sneženi plaz in poškodoval »cesarsko« tvornico. K sreči so delavci ravno pred pol ure odšli z dela domov.

— **Smrtna nesreča.** Dne 19. t. m. se je v Črnikalu v Istri ubil Anton Leon iz Črnikala. Ko je okrog 10. ure ponoči vinjen šel domov, je padel čez črnikalsko steno in se ubil. Alkohol — mori!

nec pisatelja, ki že sili iz začetkov kvišku, kaže resno voljo, in uspeh, ki ga je dosegel, ne bo v nemalo izpod- bujo pisatelju, da nam čez čas napiše delo, ki bo spadalo med strogo litera- turo in se bo izogibal vseh hib, ki so pri prvencih neizogibne. Predolge sce- ne ima, mestoma mu uide iz rok nit kompaktnosti in arhitektonike, še ne- sigurno tipanje krog skrivnosti teh- nične strukture drame, razvrstitev scen in oni strah preskrbne motiva- cije, ki raje pove kako stvar dvakrat kot enkrat, nepoznanje učinka slehrne besede, ki bi mogla, rabljena na nepra- vno mesto, ubiti iluzijo — vse to so hibe, ki jim ne uide noben prvenec. Vendar sodimo, da bo pisal, ki nam je dal III. dejanje »Domna«, še dela, ki bodo dozorela in res lepa. To tretje de- janje je biser, po katerem sodč, bi mislili, da ga je napisal dozorel umet- nik. Tu je toliko dejanja, tako velike sile, neiskanega efekta, dramatične napetosti, strahu in sočutja, da smo ga odkrito veseli, kot je lahko pisatelj nanj ponosen. Lavorov venec, ki ga je dobil med frenetičnim ploskanjem, naj mu bo v bodrilo, da bo njegov druga igra vsebovala vsaj 3. tako dejanje. Igrali so »Domna« diletantje šentpeter- skega prosvetnega društva »Prosveta«. Ostali so po večini in meri diletantizma, le mestoma so se nekateri povzpeli čez srednjo mero. Doslej so bili vajeni naši diletantje, da so jih naši listi ko-

vali v zvezde in delali iz njih umet- nike, ki so neprekosljivi. Tako nena- ravno in skrajno škodljivo navdušenje ubije v res talentiranih igralcih čut za potrebo šolanja in študiranja ulog, v netalesiranih pa goji nerealno domiš- ljavost. Temu hvalisanju mora biti ko- nec. Kritiki naj sicer nikdar ne pozabi, da so igrali »diletantje«, a tudi tu naj bo objektivni sodnik. Dobri talenti so Sadarjeva, Kristofič in Zabavnik; iz teh utegnemo dobiti čez čas dobre igravce; srednje so se izkazali Anka, Meta, Špilkin Jožek; drugi so pač dila- tantje, kot jih najdemo povsod, brez posebno dobrih ali posebno slabih last- nosti. V celoti se je igralo v danem okvirju dobro, mestoma je privrela na dan celo »štimmunga«, govornica vseh je bila uprav dobro narodna, ljudska — dve izjemi sta neprijetno motili z »eljanjem« kompaktno večino, govo- rečo v srednji meri med slovnično iz- govarjavo in dialektom — kar je vse hvale vredno. Prizor na preji je bil sli- kovit in lep. Režiser je imel na raz- pologo majhen prostor, a ga je izrabil, kolikor ga je pač mogel. Dobro ubra- no petje je poživljalo igro. V celoti — resna volja, stremeče igranje in up v pri- hodnost. Dvorana je bila prav natla- čena. Publika se je smejala včasih ta- krat, ko bi se ne smela. Bil sem večera vesel in bi rad kmalu doživel kaj ena- kega. A. R.

— **Slovenci v Ločniku.** V Ločniku pri Gorici, ki šteje 490 hiš, med temi gotovo 100 slovenskih, prebiva nad 500 Slovencev. Našteli pa so jih le 61. Slovenskih otrok samih je v šoli 60; slovenskih listov hodi v Ločnik nad 50. Tu se vidi, kako so »delali« Lahi ljudsko štetje.

— **Spomin bitke pri Novari** je dne 23. t. m. praznoval 47. pešpolk v Gorici. Zvečer je bila po mestu godba, zjutraj pa vojaška maša na Travniku ter parada.

— **Gorelo** je dne 21. t. m. ob 3. uri popoldne v Zarečju pri Trnovem. Zažgala sta dva 4—6letna otroka posestnika Rolih, igraje se z žveplenkami v lopi z listjem. Prizadeta sta posestnika Rolih in Kandare; prvemu je pogorela hiša s pritliklinami, drugemu pa veliko novo gospodarsko poslopje s kletjo. Da se ni požar razširil, je zasluuga vrlih zareških deklet in fantov. Požrtvovalno so delali tudi trnovski Orli. Bistriško požarno brambo bi bilo v marsičem grajati, toda zaenkrat zamolčimo. Prizadeta sta bila sicer zavarovana, a škodi primerno z jako nizko vsoto.

— **Semenj za živino in blago v Sp. Gorjah** pri Bledu se bode vršil na cvetni petek t. j. dne 7. aprila t. l. K obilni udeležbi se vabijo prodajalci in kupci.

— **Umrl** je na Dobravi pri Podnartu posestnik g. Matevž Šolar, oče dr. Fr. Šolarja, odvetnika v Trstu.

— **Kože za podplate** so sklenili tovarnarji podražiti na 20 K za 100 kg.

— **Prijeta vlomilca.** Pred par dnevi opoldne vtihotapila sta se dva uzmočva v gostilniško sobo Franceta Lamerja na Selu. Splezala sta skozi odprto okno z namenom izvršiti tam kako večjo tatvino, kajti v bližnji sobi je bilo nakopičenega raznega blaga, kakor vina, slanina, smodk in drugih reči v vrednosti blizu 1000 K. K sreči ju je zasačil gostilničar ter enemu odvzel ključ od gostilniške sobe, drugi jo je pa smuknil skozi okno. Oba mlada malopridneža so orožniki vjeli.

— **Slovenca ponesrečila v Ameriki.** Iz Minnesote poročajo, da se je ponesrečil v Pitt-rudniku na Elba-naselbini rojak John Ravnikar. Padel je pri delu 125 čevljev globoko ter se tako hudo poškodoval, da je še isti večer v bolnišnici umrl. Bil je star 26 let ter se je šele pred pol letom oženil. — V Cherokee, Kans., se je ponesrečil rojak Fr. Zerko, doma iz Vač pri Litiji. Sedaj se nahaja v Pittsburgu v bolnici z zlomljeno nogo in desno roko. Če bode še okrevail, ni znano.

Koroške novice.

k **Občni zbor S. K. S. Z. za Koroško.** Včeraj, v nedeljo, se je vršil v Celovcu občni zbor Slovenske krščansko-socialne zveze, ki je uspel jako dobro. Vkljub jako slabemu vremenu in vkljub temu, da so razna društva na deželi imela svoje prireditve, je bila udeležba zlasti z dežele jako velika. Zastopana so bila skoraj vsa društva, ki so včlanjena v Zvezi. Debate so se vršile v najlepšem redu, bile so zelo živahne in vseskozi stvarne. Vladala je najlepša harmonija. Tako je bilo mogoče, da se je v primeroma kratkem času (zborovanje je trajalo tri ure in pol) obravnavalo mnogo jako važnih predmetov. Zlasti živahno so posegali v debato monsignor Podgorc, dr. Ehrlich, urednik Smodej, dr. Božič in fanta Pečnik iz Železne Kaplje in Cvetko Lapuš iz Sentjanža. Izvoljen je bil stari odbor, kateremu se je od vseh strani izražalo popolno zaupanje. Zbor je sprejel soglasno resolucijo, da se izrazi ogorčenje nad petkovim telegramom »Slovenskega Naroda« o Zvezinem občnem zboru in nezaupnica neznanemu dopisniku. Obširnejše poročilo prinese naš list pozneje.

k **Aprilova električna železnica** v Celovcu še ne bo vozila 1. aprila, kakor so prej enkrat poročale »Freie Stimmen«, in sicer bojda ne zaradi nanovo padlega snega, ki je v Celovcu sicer takoj izginil.

Ljubljanske novice.

lj **Javno predavanje S. K. S. Z.** se vrši jutri, 28. t. m. ob 1/2 8. uri zvečer v mali dvorani »Ljudskega doma«. Predava gosp. dež. nadzornik inž. Janko Rataj o velezanimivem predmetu: »Moderne naprave za preskrbo mest z mlekom«.

lj **»Shode se igrajo.«** Tako pravi dovtip Ljubljancanov o »shodih« bivših magistratnih prvakov, ki vabijo in vabijo na svoje shode, pa ž njimi le pomnožujejo svojo blamažo. Od petka na včeraj je ta gospoda priredila tri shode, ki naj bi pričali, kako si želé Ljubljancani nazaj bivši magistratni

terorizem, ki pa so le pokazali, da se Ljubljancani vedno manj zanimajo za nositelje starega magistratnega zistema. — Shod pri Debevcu na Bregu je bila uprav kaťa-strofalna blamaža za staro-magistratovce. Na shod je prišlo celih 16 oseb, vstevši »slugo narodno-napredne stranke«, Ljubiča, »napredna« govornika, »Narodovega« poročevalca, vladnega zastopnika, dveh naših somišljenikov, za katere so iznašli svobodomislecij ljubeznjivost »klerikalni vohuni«, cenilca in zlatarja Krapeža, zastopnika liberalne trnovske smole g. Smoleta, s katerim bo liberalna stranka imela ravno tako smolo kot so jo imeli veteranci, in nekaj socialnih demokratov, — iz dvorskega okraja, za katerega je bil shod prirejen, ni bilo torej takorekoč nič ljudi in nič liberalcev. Do četrta na deseto uro so sklicatelji čakali, da se položal izboljša. Med tem so navzoči živahno razpravljali o argentinskem mesu in konstatirali, da nima nič okusa. Ker več volivcev le ni bilo, je ustal dr. Ribnikar in za 8. uro sklican shod po 1/4 na 10. uro otvoril, obžalujoč, da niso liberalci nikjer varni pred »klerikalnimi vohuni«, ker je v Ljubljani že toliko klerikalcev, da v vsakem kotu čepi gotovo kak klerikalni vohun. Glavni govornik je bil dr. Triller, ki je žalostno pričel, da ta shod pravzaprav ni shod, ampak le »prijeteljski razgovor« (!), »kajti naši ljudje se na ta dan umivajo in preoblačijo.« Ko je dr. Triller to govoril, je bila ura že 1/2 10., kar je zelo značilno, kako dolgo se morajo liberalci umivati in preoblačevati. Do kedaj se bodeta pa dr. Triller in Ribnikar umila, tega pa ni povedal. Po tem zanimivem uvodu je dr. Triller dejal, da »bo nekaj povedal, kar je že najmanj desetkrat povedal, in pričel je s starimi svojimi neumitimi frazami o cestnem zakonu, o melijoračnem posojilu itd. Dr. Triller je potem navzoče pozival, »naj pazijo, da če bodo duhovniki izrabljevali spovednice, naj to povedo liberalni stranki, ki bo že skrbela za to, da se ta zakrament odpravi in spovednice podedo«... (Na dr. Trillerja se gotovo nobena spovednica ne bo podrla.) Naposled je govoril še Ribnikar in priporočil list mladincov. Dr. Triller razburjen: »Prosim, dajte mi hitro četrta vina.« — V soboto so šli nato liberalni prvakarji mačka zdraviti na shod »pri panju« v Vegovih ulicah, kjer so zborovali pred osebami, ki niti volivne pravice nimajo. Poleg teh oseb je bilo na shodu še 18 liberalcev, tako da je na »shodu« bilo komaj 30 oseb. Ribnikar je tu farbal, da mora vsak Slomškar podpisati župnikom 12 točk, katerih se mora držati, ako hoče biti imenovan. Silno se je pritoževal nad »klerikalci«, češ, da ga pridejo vleči na shode in mu celo nalašč ploskajo. Govoril je tudi Reisner, ki pa ni nič povedal o svojem slavnem konsumu in kako sedaj prosjači, da bi vlada pokrila primanjkljaj! Ko so nevolivci pri panju postali nekoliko nemirni in je nek nevolivec, prav krepko napojen z laškim vinom, upadel vmes: »A nauš gobe drži,« sta Ribnikar in Reisner hitro pobrala svoja šila in kopita. — Zaključil naj bi te »manifestacije« včeraj dr. Tavčarjev shod v restavraciji pri »Auru«, ki pa je bilo pravzaprav dr. Tavčar-Ljubičev pogorišče. Bilo je le kakih 30 oseb, ki so prišle poslušat dr. Tavčarja in njegovega govorniškega konkurenta Ljubiča, ki je bil, kakor znano, radi raznih »vestnostij« v službi odpuščen celo iz prisilne delavnice. Neki slučajno navzoči kmetovalec se je oglasil na shodu k besedi ter prosil za pojasnilo, če bodo morali oni, ki imajo pri »Glavni« petkronski delež, plačati takoj ali pozneje svoje tisočake. Ribnikarju je malo zastalo, objubil je dati pojasnila po shodu. Če je to storil, ne vemo. Shod se je kmalu nato zaključil, ker pa je bila udeležba tako maloštevilna in ves shod tako malopomemben, je pač škoda prostora, da bi še kaj več o njem pisali. Vsak dan prinaša liberalni stranki novih blamaž.

lj **Po okoličih se vozijo** liberalni agitatorji, a okoličani jim kažejo vrata. Tudi v Bizovik so se pripeljali te dni in hoteli dajati za vino, a nihče se vina ni hotel pritakniti. To je moško! Eden najbolj vsiljivih agitatorjev je vodovodni instalater J. Babnik, podomače Pogačar, okolu katerega se navadno vrtita mali sodar Bernot in ljubljanski liberalni Pust. Ti ljudje bi bolj storili, da bi se resneje brigali za svojo obrt, v okoličih takih mojstrov ne potrebujejo! lj **Posledice zadnjega deževja.** Vsled večdnega deževja so reke in potoki tako narasli, da je voda začela prestapljati svoje bregove ter preplavljati nizko ležeče njive in travnike.

Tudi Ljubljana je tako hitro narasla, da so morali že včeraj dopoldne zopet odpreti Gruberjev kanal, da se prepreči grozeča poplava ljubljanskega barja. Vzlic tej varnostni uredbi so nekateri deli v predkrajih pod vodo. Na preplavljenih, z ozimino obsejanih njivah je škoda znatna.

lj **Kaj se tiska v »Učiteljski tiskarni?«** V listu, v katerem objavlja upravni svet »Učiteljske tiskarne« na uvodnem mestu svoje izjave in ki ga tiska »Učiteljska tiskarna«, zadržno podjetje, za katerega moralno je odgovorno kranjsko liberalno učiteljstvo, se danes bere med inserati tole:

Vdovec star 25 let, ki je bil šele trikrat po nedolžnem zaprt na 4 mesece, se želi poročiti z gospico ki ima temno preteklost. Ponudbe pod »Gliha skup štrih« na upravništvo »Jutra«.

Torej poloficiozno glasilo tiskarne liberalnega slovenskega učiteljstva služi za kuplarja med možmi in ženskami temne preteklosti! Nek drug inserat je pa tako grd in praščiji, da ga sploh ponatisniti ne moremo. Tako izvršuje »Učiteljska tiskarna« po svojih pravih svoj namen razširati izobrazbo med ljudstvom s tem, da pusti v listih, ki jih zastoj in z velikanskim deficitom tiska, priobčevati inserate različnim propalicam, ki iščejo sebi enakih. V takem listu, koder korespondirajo med seboj različni prešički, se upravni svet »Učiteljske tiskarne« brani! To meče sila lepo luč na tisto učiteljstvo, ki je tiskarno kot svoje združeno kulturno podjetje ustanovilo. In s tako »Učiteljsko tiskarno« naj ima kdo kaj opraviti? Pripomnimo, da je odgovorni urednik »Jutra« sedaj, ko je Miha Plut moral odstopiti od odgovornega uredništva, neki Lah, ki je celo — doktor in hoče biti zraven še slovenski pisatelj »Matice«, »Mohorjeve družbe« in tako dalje! Kam pridemo s takimi pisatelji in takimi predstavniki napredne inteligence!

lj **Anton Aškerc**, mestni arhivar, namerava, kakor se govori, stopiti v pokoj. Za njegovo mesto se namerava poganjati dr. Ivan Lah. Ne bo nič!

lj **Umrla** je včeraj popoldne v Gorici gospa Katarina Fogar, soproga veletrčca in veleposestnika gosp. Alojzija Fogar in tašča gospoda Karla Pollaka ml., sina tovarnarja v Ljubljani. Naše najskrenejše sožalje!

lj **Umrl** je včeraj znani brivski mojster na Sv. Petra cesti, g. Mohar. Naj v miru poiva!

lj **Pogreb č. g. župnika Šusteršiča** se je včeraj izvršil velečastno za moža, ki je vsled ogromnega dela za versko in narodno probujo naših ameriških rojakov legal v prezgodnji grob. Kljub silnemu naliivu se je včeraj pop. zbralo pred hišo žalosti ogromno ljudi, da se poslove od dragega rojaka. Na krsti pokojnikovi sta ležala zadnja pozdrava ameriških rojakov: krasna venca uredništva »Amerikanskega Slovenca« in K. S. K. Jednote, katere ustanovnik je bil pokojni župnik Šusteršič. Uredništvo in upravništvo »Amerikanskega Slovenca« in K. S. K. Jednota sta poslala tudi brzojavni sožalji, ki v gnljivih besedah izražata žalost ameri-kanskih Slovencev ter se združujeta v klicu: Pokojniku večna slava, trajen spomin! Sprevod je vodil prevz. škof Ivan Stariha ob asistenci svetne in redovne duhovščine. V viško-glinško občino, kjer je pokojniku tekla zibelka, so se prijatelji pokojnikovi v sprevodu peljali v 14 kočijah. Župna cerkev, kjer se je vršil obred, je bila do mala polna ljudi. Od tu so truplo blagega pokojnika spremili na pokopališče. Gg. bogoslovci in ondotno katoliško slovensko izobraževalno društvo so pokojnemu ob nešteti množici občinstva v slovo zapeli tri žalostinke. Č. g. Frančišek Šusteršič je prvi duhovnik, ki počiva na viško-glinškem pokopališču. Z njim je legal v grob zadnji član nekdanj imovite in obče spoštovane Bobenčkove rodovine. Naj počiva v miru v zemlji domači, katero je ljubil z zvestim srcem in krepkimi, požrtvovalnimi dejanji! Hvaležen mu spomin!

lj **Podporno društvo uradnikov c. kr. užitnine** je imelo v soboto popoldne v gostilni pri Mikužu v Kolodvorski ulici svoj letni občni zbor. Otvoril ga je predsednik Fr. Rupnik, ki je pozdravil navzoče ter naznanil, da je deželni odbor prošnji društva ugodil, ter dovolil enkrat za vselej dopust članom za obiskovanje društvenih sej. Na poznejšo prošnjo se je dovolilo članom tudi enkrat za vselej dopust za posejanje občnih zborov. Iz teh ukrepov je torej razvidno, da deželni odbor ni nasproten društvu, kot so krožile med člani neosnovane vesti, kakor tudi ni nasproten društvu svetnik Zajec, ki je glede dopusta za občne zборе sam obvestil po okrožnici vse boletne urade. Iz tajniškega in blaginjskega poročila posnemamo, da je imelo društvo pet

ustajnovnih članov in 49 rednih. Dohodkov je imelo 341 K 28 vin. in prima-roma zelo malo izdatkov. Prebral se je nato tudi zapisnik zadnjega občnega zbora, odobrili so se društveni računi na kar so se vršile volitve odbora. Skrutinatorja sta bila gg. Tomažič in Dornig. Izvoljeni so bili: za predsednika Fran Rupnik, za podpredsednika Anton Hafner, za tajnika Ivan Tomažič, za tajnikovega namestnika Fran Jelšnik, za blaginjskega namestnika Ivan Temc, za odbornike Ivan Zagar, F. Strukelj, Josip Miselj, Andrej Hvasja, Jakob Otrin, za odb. namestnika pa Ivan Porent, Pavel Kranjc in Gašpar Gela. Pri slučajnostih je poročal tajnik Kralj, da je prosilo v preteklem letu za podporo 7 članov, dalo pa se je gmotno podporo 6 članom. Predsednik Rupnik predlaga v imenu odbora, na društvo izplača v slučaju smrti kakega člana takoj 200 K soprogi umrlega, v slučaju smrti žene pa članu 100 K. Občni zbor je ta predlog sprejel soglasno na kar se je zborovanje zaključilo.

lj **Osebnostna vest.** K najvišjemu računskemu dvoru je odpoklican v službovanje g. Jožef Skalar, računski oficijal deželne vlade v Ljubljani.

lj **Simultanska produkcija šahovskega mojstra dr. Vidmarja** se je v petek končala s tem, da je dr. Vidmar dobil od 22 partij 19.

lj **Užitninski prejemnik »Maroni«** Na neki tukajšnji mitnici službuje užitninski prejemnik, ki titulira užitninske paznike, pristaše S. L. S., s priimkom »ta črni«. Možu svetujemo, na bo le pri miru in naj najprvo sam svoje osebo pregleda in pomisli nazaj na tiste čase, ko je bil sam v resnici črni ker je »maroni« pekel. Mož naj le pomisli, da je Andrejček zrasel od milo-darov, ki jih je njegova mati dobila v »črni« zavodih. S svojo užitninsko liberalno organizacijo naj pa užitninske paznike, poštene ljudi, kar pri miru pusti. Koliko bo vredna ta liberalna »organizacija«, bomo pa v kratkem razkrili.

lj **Redni letni občni zbor pogrebne bratovščine** sv. Jožefa se je vršil na praznik sv. Jožefa na galeriji »Ljudskega Doma« ob 3. uri popoldne. Načelnik Pavšek pozdravi navzoče ter odpre zborovanje ob pol štirih. Besedo podel društvenemu tajniku, ki poroča o delovanju odbora, pristopivših in umrlih udih, ter o stanju društvenega premoženja. Pogrebni se je priredilo 16, izplačalo pa devet. Denarni promet je znašal v pretečenem letu 5589 K 77 in sicer je bilo prejemkov 3005 K 14, izdatkov pa 2584 K 63 v. Društveno premoženje se je pomnožilo v preteklem letu s prebitkom prejemkov, nedvigljenimi obrestmi od naloženih glavnih in še neplačanimi obroki pristopivših novih udov za 1684 K 13 v. Računski pregledniki poročajo, da so bili vsi računi najdeni v najlepšem redu ter predlagajo odobrenje istih ter da se izreče zahvala odboru za marljivo delovanje; kar se sprejme z odobravanjem soglasno. Nato se je vršila volitev novega odbora v katerega so bili izvoljeni sledeči udje: Štarkel Henrik; Soukal Fran; Fras Ivan; Borštnar Franc; Verber Amalija; Cerkovnik Elizabeta; Zavri Marija; Pavšek Franc, Seme Anton, rač. preglednika. Imena izvoljenih udov v odbor jamčijo, da bo isti skrbeli tudi v bodoče za napredek društva z vsemi svojimi močmi. Društveni tajnik poroča dalje, da je društvo v pretečenem letu lepo napredovalo in da se med drugimi počastili društvo s svojim pristopom tudi štirje visoki cerkveni dostojanstveniki in sicer: prevzvišen g. škof Ivan Stariha; prečastiti g. dr. Jos. Lesar, vodja bogoslovja; preč. g. dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja in preč. g. Josip Dostal kn. škof. tajnik. To poročilo vzamejo vsi navzoči z velikim zadovoljstvom naznanje. Nato se razpravljajo še nekateri manjši nasveti odbora in posameznih udov, nakar zaključí načelnik zborovanje ob trideset na pet. Vabijo se zopet vsi oni, ki še niso vpisani v to bratovščino, da se čimprej vpišejo; kajti čim več nas bo, tem lepše bomo lahko prirejali pogrebe, ki so pri bratovščini mnogo cenejši, kakor če jih prirejajo posamezniki sami. Kar je pa še važnejše je to, da se daruje za vse žive in mrtve ude 43 sv. maš vsako leto ter takoj po smrti za vsakega posameznega uda dve sveti maši. Velikega pomena je to zlasti za one, ki nimajo po svoji smrti nikogar za seboj, ki bi s jih spominjal v molitvi. Za pristop se je oglasil pri vodstvu bratovščine vsak dan od 2. ure popoldne naprej in sicer Pred škofijo št. 13, I. nadstropje.

lj **Umrl** so v Ljubljani: Anton Luschützky, dijak, 19 let. — Doroteja Vehovec, vpokojena delavka, tobačnic tovarne, 53 let. — Štefanija Gregorec vdova zavarovalnega uradnika, 27 let. — Marjeta Petančič, delavčeva žena

33 let. — Ivan Agnič, delavec, 73 let. — Fran Benkovič, usnjarski pomočnik, 42 let. — Marjeta Dežman, občinska uboga, 64 let. — Helena Stembal, delavka, 59 let. — Marija Večerin, pletilja nogavic, 25 let. — Antonija Mihelič, mestna uboga, 70 let. — Fran Otrin, pismonoša, 35 let.

Ij Za Rokodelski dom v Ljubljani je daroval milostni gosp. prelat Janez Flis, stolni kanonik in generalni vikar, 20 kron. Bog povrni!

Ij Klub slovenskih amater-fotografv v Ljubljani. Kakor smo že poročali v listih, priredi društvo »K. S. A. F.« prvo svojo razstavo. Otvori se meseca maja t. l. v umetniškem paviljonu g. R. Jakopiča skupno z običajno spomladansko umetniško razstavo, na kateri bode poseben prostor določen za razstavo našega društva. Vse člane, ki se hočejo razstave udeležiti, uljudno prosimo, da nam to nemudoma javijo, da se jim potem pravočasno določi vse tozadevna potrebna pojasnila. Pravico udeležbe na razstavi imajo le člani društva, zato se zajedno opozarja tudi vse amaterje, ki še niso prijavljeni društvu in se žele razstave udeležiti, kakor tudi biti deležni vseh udobnosti, ki bodo združene s to razstavo, da isti nemudoma javijo svoj pristop k društvu. Ker je to pri nas prva skupna umetniška amater-fotografska razstava, je želeli, da bi se je vsi naši amaterji v kolikor mogoče polnem številu udeležili. — Razstavljalcem, kakor tudi društvenim članom so na spomladanski umetniški razstavi zagotovljene razne udobnosti. Prijave je pošiljati na društveni odbor: Klub slov. amater-fotografv v Ljubljani. — Odbor.

Ij Vsem volivcem priporočamo, da si nabavijo »Občinski red in občinski volivni red za deželno stolno mesto Ljubljano«, ki sta ga priredila dr. L. Pogačnik in dr. F. Tomažič in je izšel v »Katoliški Bukvarni«. Cena 80 h. — Ker se urno bliža čas občinskih volitev, je naravnost potrebno, da vsak volivec, predno gre volit, natančno prouči nova, važna določila volivnega reda. Vsakemu bo služila v to svrhu kot najboljši in najbolj avtentičen vir knjižica, ki je izšla v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani, ki je založila tudi »Občinski red in občinski volivni red za vojvodino Kranjsko«; cena istotako le 80 h. — Vse volivce opozarjamo na navedeni knjižici ter jih toplo priporočamo.

Ij Napetnik proti oškropljenju z blatom pri hoji vsled dviganja pet je peti primerjen in prožen kovinast oklep, ki ima na znotraj mestoma kratke in ostre bodice, zadaj pa vstavljen zaokrožen varstven gumast nastavek. Če se hoče natakati napetnik na peto, treba je malo raztegniti njegov oklep in ga nato natakati, pri čemur se vsled prožnosti zopet zoži in prime pete z bodicami. Tako se ob deževnem vremenu hitro in lahko natakne, ob lepem vremenu pa istotako naglo odstrani. — Pričakovati je, da bo napetnik, ki bo lično izdelan, vsled svoje praktičnosti prišel v splošno rabo po mestih in trgih.

Ij Krojaški pomočnik, star 35 let, išče službo. Govori slovensko in nemško. Naslov pove uredništvo.

Ij Nočno službo imajo tekoči teden lekarne: Bohinec, Rimska cesta; Levstek, Resljeva cesta in Trnkoczy, Mestni trg.

Štajerske novice.

Iz Ptuja se nam piše: Vaš članek pod naslovom »Velika lumparija« v 66. številki Vašega cenjenega lista vzbudil je splošno senzacijo — in tudi splošno ogorčenje. Kaj si pritepeni dr. Plachki vse ne dovoljuje, je res nečuveno. Nesramnost tega sladko priljubljenega nemčurja presega v resnici vse meje. Z Linhartovo pomočjo hoče bojkotirati vse spodnještajerske posojilnice. Res je sicer, da je ta nadutnež svak nadpravnikovoga namestnika g. Tschecha v Gradcu; res je tudi, da si domišlja, da se čuti popolnoma mirnega pred vsakim kazenskim preganjanjem in da si na ta račun dovoljuje marsikaj, kar bi vsak drug odvetnik odklonil; toda kako je vendar le mogoče, da naš gospod državni poslanec in senatni predsednik dr. M. Ploj ne obračuna s tem človekom, ki hoče v prvi vrsti oškodovati hranilno in posojilno društvo v Ptuj, kojega načelnik je gospod dr. Jurtela, najožji prijatelj in somišljenik dr. Ploja? Mi v Ptuj, če vemo, kako ta stvar stoji. Dični dr. Ploj ima nasproti justičnemu ministru vezane roke tudi takrat, ko se gre za ugled in moraličenter gneten prospeh njegovih, Plojevih, najožjih prijateljev in somišljenikov! To je izkusil

že marsikateri Plojevih pristahev in prijateljev. To bridko izkušnjo čuti sedaj g. dr. Jurtela na svoji koži. Prav je tako! Da bi le prišle kmalu nove volitve, ki bi take »značaje« pomedle iz pozorišča! V to pomozi Bog! — Nekdanji pristaš dr. Ploja.

Š Fram. Pri nas smo imeli dne 25. t. m. mladeniški shod in dne 26. t. m. politični shod. Na mladeniškem shodu je govoril dr. Korošec, na političnem shodu sta poročala dr. Korošec in Pišek. Volivci so izrekli poslanecem zaupanje ter odobrili njihovo postopanje na Dunaju in v Gradcu.

DRŽAVA PRI PRODAJI LLOYDOVIH ZEMLJIŠČ SILNO OŠKODOVANA.

Dunaj, 24. marca. V včerajšnji seji je poslanec Malik v svojem dejanskem popravku ugotovil, da je avstrijski Lloyd prodal erarju za več nego šest milijonov kron takozvana arzenalska zemljišča v Trstu. Poizvedbe v zemljiškem uradu v Trstu so dokazale, da tozadevno zemljišče večinoma ni niti lastnina Lloyda, marveč erarja. (Čujte! Čujte!) To zemljišče, ki si je je prilastil Lloyd brez kupne pogodbe in zemljiške knjižbe, je ne more Lloyd tudi pod naslovom priposestevanja zahtevati kot lastnino, ker manjkajo pogoji priposestevanja (zakonitost in poštenost posestva). Razun tega je Lloyd del erarju prodanega zemljišča že prodal tehniškemu zavodu. Po tej transakciji je erar protizakonito priznal Lloydju 34 milijone kron kot kupno ceno. Ta škoda, ki jo trpi država, se povečuje še bolj s tem, da je Lloyd prodana zemljišča, v koliko so ista vključena njemu v prilog, svoječasno kupil od erarja za 87 stotnik m², dočim je erar plačal 36 K za m². Škoda, ki jo je trpel erar, znaša potemtakem 52 milijona kron. Vzpričo tega dejstva, ki izvira iz uradnega vira, se mora zahtevati, da se pogodba razveljavi in da se trgovskega ministra stavi na zatožno klop.

Pojasnila o inseratih daje upravništvo samo tistim, ki priložijo vprašanje znamko za deset vinarjev.

Telefonska in brzojavna poročila.

KDO GRE?

Dunaj, 27. marca (ob 10. dopoldne). V soboto se je vršil dolg ministrski svet, v katerem so se storili odločitveni sklepi, kaj je storiti. — Te sklepe je ministrski predsednik v nedeljo v poldruhu uro trajajoči avdienci sporočil cesarju. Kakšen rezultat je avdienci imela, o tem baron Bienerth molči. Za danes ob 2. uri je ministrski predsednik povabil k sebi načelnike večinskih strank in bo morebiti nasproti njim namignil, zakaj se je vlada odločila za slučaj, da budgetni provizorij do 31. t. m. ne bo rešen. Dogodki današnjega dne so se v parlamentu ravnatelo razvili kakor pretekli petek. Budgetni odsek se je sešel ob 10. uri dopoldne in načelnik baron Chiari je takoj odredil nadaljevanje budgetne debate. Prvi je začel govoriti češki agrarec Spaček, ki je govoril 2 uri, na kar je prišel na vrsto Rusin dr. Lewicki, za njim pa vodja socialne demokracije dr. Adler. Ob 1. uri opoldne se je odredil odmor do 3. ure popoldne. Popoldne se zbere tudi parlamentarna komisija »Slovske Enot«, v kateri se bo najbrže sklepalo, kaj bi se imelo zgoditi v slučaju, ako bi se v budgetnem odseku poizkušalo z dolgo sejo budgetni provizorij rešiti. Ker pa je zdaj še 15 govornikov k generalni debati oglašanih in ker so se opozicijski govorniki dali vnovič vpisati za govornike pri specialni debati, je upanje, da se proračunski provizorij reši, jako majhno. Vprašanje, ali gre vlada ali parlament, je še vedno na vrsti in gotovega zdaj še ni ničesar.

»SLOVENSKI KLUB« IZDA PROKLAMACIJO NA SLOVENSKO LJUDSTVO.

Konec zbornice gotov.

Dunaj, 27. marca (ob 3. popoldne). V zbornici se ravnokar kolportira z vso gotovostjo vest, da bo **zbornica še danes odgodena**. Kdaj se razglasi razpust, to je odvisno od tega, kako se cesar odloči, h kateremu se Bienerth še tekom popoldneva poda. »Slovenski klub« je imel danes sejo, v kateri se je z razpustom kot z dejstvom računalo in se je že posvetovalo o sestavi **proklamacije na slovensko ljudstvo**. Vsi slovenski poslanci so na Dunaju zbrani. V zbornici je jako živahno. Budgetni odsek se zbere ob 3. popoldne, splošno se pa sodi, da se bo seja kmalu odgodila.

PRVE LJUDSKE ZBORNICE NI VEČ!

Dunaj, 27. marca (1/4 4. popoldne). Ministrski predsednik baron Bienerth je poslal predsedniku poslanske zbor-

nice dr. Pattaju odlok, s katerim cesar odgodi zbornico. Razpust se izvrši v kratkem. V prihodnjih dneh se vrši ministrski svet, v katerem se bo določil dan razpusta in se posvetovalo o terminu za razpust. Tudi se bo vršilo posvetovanje, kaj se ima zgoditi z bančno predlogo in brambno reformo. V dobro poučenih krogih se trdi, da bo ministrstvo Bienerthovo podalo formalno demisijo. V brezparlamentarni dobi se bo s § 14. uzakonil budget, 70-milijonsko posojilo, reforma osebnodohodninskega davka, to je povišanje višjih kategorij, in davek na žganje. Tudi se bodo izvršile velike izpremembe v kabinetu in se bodeja baje reaktivirala portfelja ministrov-krajanov. Termin za nove volitve še ni določen, menda jih nameravajo razpisati jeseni, po juliju.

CESAR O POLOŽAJU.

Dunaj, 27. marca. Pri včerajšnji otvoritvi industrijskega doma se je cesar pogovarjal tudi z baronom Chiarijem. Cesar je rekel: »V parlamentu vladajo zelo neprijetne razmere.« Baroni Chiari je odgovoril: »Z obstrukcijo je težko delati.« Nato je cesar dejal: »To je res zelo žalostno.« Baroni Chiari je storil s tem veliko neprevidnost, ker ni bilo nobene niti najmanjše obstrukcije, ampak čisto normalna opozicija.

RIMSKI POPOTNIK.

Dunaj, 27. marca. Poslanec Steinwender razglša, da se bo rimsko potovanje nemškonalionalnih poslancev vršilo tudi, če se zbornica razpusti. Seveda ne bodo potem to več nobeni poslanci, ampak navadni romarji.

DEMONSTRACIJA BANČNIH URADNIKOV V PRAGI.

Praga, 27. marca. Protesten shod je priredilo 800 bančnih uradnikov, ker je osrednja banka nemških hranilnic prepovedala bančnim uradnikom pristopiti državni zvezi bančnih uradnikov.

VELIK POŽAR V PAPIRNICI PRI GRATWEINU.

Gradec, 27. marca. Danes ponoči se je v oddelku za čunje v papirnici Leykam & Josefthal v Gratweinu unel požar, ki je kmalu zadobil velikanske dimenzije. Požar danes še traja dalje.

KRIZA NA RUSKEM.

Peterburg, 27. marca. Danes sta izšla od ministrskega predsednika Stolypina kontrassegnirana carska ukaza, glasom katerih se duma in državni svet za tri dni odgodita, vsled česar dobi vlada pravico v tem času na podlagi § 65. državne ustave uzakoniti znani Stolypinov predlog, s katerim se uvede nacionalna kurialna uprava v zahodnih poljskih gubernijah. Vsled tega dogodka so se zbrali oktobristi kot večina zbornice in sklenili opozicijo, predsednik dume, oktobrist Gučkov, pa je podal demisijo. Verjetno je, da bodo sploh vsi oktobristi svoje mandate odložili. Gubernator Trepov in mogočni Durnovo, ki sta proti Stolypinu intrigrirala in dosegla, da je začas moral odstopiti, sta do 1. januarja 1912 začasno vpokojena.

KITAJSKA ODNEHALA.

Pekin, 27. marca. Po dolgem posvetovanju je kitajski urad za zunanje zadeve nasproti ruskemu poslanku Korostovu izjavil, da Kitajska ruske zahteve glede konzulatov v Mandžuriji brezpogojno sprejme. Do tega se je kitajska vlada zato odločila, ker še ni pripravljena za vojsko.

NOVO LAŠKO MINISTRSTVO.

Rim, 27. marca. »Tribuna« poroča, da je Giolitti sestavil sledečo definitivno ministrsko listo: konstitucionalci Giolitti, predsedstvo in notranje reči; di San Giuliano, zunanje; Finocchiaro, justica; Spingardi, vojska; Cattolica, mornarica; Facta, finance; Tedesco ali Abinente, zaklad; Pozzi, pošta; socialist Bissolatti, poljedelstvo in trgovina; radikalca Credaro, nauk, in Sacchi, javna dela. Pričakovati je odločnega protikatoliškega kurza, zlasti glede na šolo in zakon.

NEMŠKI CESAR V BENETKAH.

Benetke, 27. marca. V Benetke se je pripeljal dvorni vlak nemškega cesarja dne 25. t. m. ob 12 1/2 popoldne. Nemškega cesarja in cesarico je pozdravil vojvoda Abruški. Cesar Viljem je brzojavno pozdravil kralja Viktorja Emanuela.

MEXIKANSKA KRIZA.

Mexiko, 27. marca. Mexikanski kabinet je demisioniral. Govori se, da bo v novi kabinet sprejet tudi član insurgentov. Uporniki so baje zopet porazili vladne čete, od katerih je padlo bojda 160 mož.

VELIKANSKI POŽAR V NEW YORKU.

New York, 27. marca. V neki 10-nadstropni hiši, v kateri se nahaja celuloidna tovarna, se je zgodila eksplozija in se je vnel velikanski požar. Med 1500 delavci in delavkami je nastala grozna panika. Delavke so skakale na ulico, kjer so z razbitimi udi obležale. Delavci so se skušali rešiti na ta način, da so se oprijeli električnih žic, ki so v tovarno napeljene, toda žice so se potrgale in delavci so telebnili na ulico, kjer so z zmečkanimi trupli drug na drugem obležali. Veliko trupel so našli tudi v predoru za zrak, kar so jih pa rešili, je večina tako opečena, da mnogo od njih ne bo okrevalo. Mrtvih je 148 oseb; tovarna je do tal pogorela.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NESREČA NA ATLANTIC ŽELEZNICI.

London, 27. marca. Na progi Atlantic se je podrl most, ko je vozil čezeni osetni vlak. V reko se je prekucnilo več vagonov. Mrtvih je 40 oseb, med njimi jih je 20 vtonilo.

CARNEGIE OBDARIL JAPONCE.

London, 27. marca. Iz Novega Jorka se poroča, da je daroval znani milijarder Carnegie japonskemu vseučilišču Wasada v Tokiu štiri milijone dolarjev.

POVOŽEN GENERAL.

Trst, 27. marca. V Trstu je bil povožen v Gradcu stalno bivajoči vpoškojen general Gold. Kolo je šlo generalu čez glavo. Gold je smrtnonevarno ranjen. Star je 69 let.

Kupujte le vžigalice: „U korist obmejnim Slovincem“

Razne silvari.

Leteči peklenski stroji. Iz Londona poročajo: Znana aviatika Löwinger in White izdelujeta z orožnim tehnikom Maximom male letalne stroje v vojaške svrhe, ki bi mogli nositi v zraku neizmerne množine razstreliva. Pri celi zadevi se gre za napravo pendentna k potom brezžičnim tokom vodljivim podmorskim čolnom, na katerih seveda ni moštva, in ki v bližini sovražnih ladij izpraznijo na morsko dno velike množice dinamita ter tako povzročajo pogubo sovražnim ladjam. Enake stroje mislijo omenjeni trije izdelati, seveda kot letalne stroje.

Nova iznajdba v elektriki. Danec Waldemar Poulsen je iznašel nekaj povsem novega na polju elektrike. To je: električno luč brez žic. Poskušal je veliko in se veliko trudil, dokler ni popolnoma vzpel. Danes mora biti vsaka električna luč zvezana z dvema žicama, da gori. On je pa iznašel tako, da ni treba nič žic, po katerih teče elektrika. Kakor brzojavimo brezžično, tako bomo imeli tudi luč brezžično. Ne pozna se sicer še stroja, ve se pa za gotovo, da je vse to res. Poskušal je že to v javnosti. Na eni strani velike dvorane je stal on, na drugi pa njegov pomagač, kateri je držal električne luči. In začele so naenkrat goreti, dasi jih je držal popolnoma prosto v zraku in ni bilo stika z nobenimi žicami. Ta iznajdba je velikanskega pomena. Saj je znano, da moramo imeti po dve žici za vsako svetilko in da morajo biti napeljavane iz tovarne. Baš danes je vsaka iznajdba, katera odpravlja žice, izredno dobrodošla, saj imamo po velikih mestih toliko različnih žic, da ne bodo kmalu nobenega prostora več. A ne samo to. Žice so vse iz bakra, baker je pa zelo drag. Na ta način se bode električna luč tako pocenila, da jo bode premogel vsak človek.

Kometi v letu 1911. V letu 1911 se bode videlo na nebu nekoliko kometov ali repatic, a le za vrlo kratek čas. Prvi je komet Broockov (1889), ta komet je že dne 8. januarja dosegel svoj perihel. Drugi je komet Enckejeva repatica. Ta pojde skozi svoj perihel sredi meseca avgusta. Ker ima slabo svetlobo in ker mu je potovanje slabo proračunano, jo bo težko najti na nebeškem svodu. Tretja je Barnandova repatica, ki bo tudi menda poletu najbližja solncu. Četrta je repatica »Templum I.«. To repatico so videvali leta 1867., 1873., in 1879. Od tedaj je niso več videli. Zdi se, da je tako blizu svojemu razsulu, da jo bo težko opaziti na nebeškem svodu. Peta je repatica Brorsenova, ki bo v decembru najbližja solncu. Z naše zemlje se jo bo težko opazilo.

Kraljevi grad — javen hotel. Iz Lizbone se poroča: Portugalska vlada namerava preurediti grad v Casaada, kjer je doslej bilo letovišče portugalske kraljeve družine, v velik mednarodni hotel.

Zaradi kajenja odrezali jezik. Iz New Yorka se poroča, da so morali zdravniki nekemu Tos. Flannerju odrezati pol jezika, ker se mu je na je-

ziku naredil rak radi preoblega ka-
jenja. Popušil je na dan po 20 cigar in
poleg tega je še vedno v ustih držal
pipo. Da se rak ne razširi, so mu mo-
rali odrezati pol jezika. Sedaj pa
da ne bo več kadil.

Papiga rešila življenje. Na Angle-
škem je pred nekaj dnevi rešila pa-
piga svojemu gospodarju življenje. Če
tudi se čuje to nekoliko neverjetno,
vendar je resnica, da se ima gospodar
samo njej zahvaliti, da hodi še po sve-
tu. Vsa stvar se je doigrala takole: V
Celkanu na Angleškem je nastal v neki
trinadstropni hiši požar. Ker je bila
pozna noč ter so že vsi stanovalci hiše
spali, opazili so požar šele v zadnjem
trenotku ter pobegnili iz hiše. Ko so
došli ognjegasci, se je splošno mislilo,
da ni nikogar več v hiši. Medtem je
prodril ogenj že do tretjega nadstropja
in naenkrat so začuli ognjegasci skozi
neko okno tretjega nadstropja presun-
ljive klice: »Papa, pojdi hitro sem!«
Ker so mislili, da kliče zgorel v stano-
vanju kak otrok, na katerega so do-
mači pozabili, pristavili so ognjegasci
hitro lestve ter je eden izmed njih hi-
tro splezal po njih. Ko je došel skozi
okno v sobo, ki je bila že polna dima,
je zagledal sredi sobe kletko, v kateri
je neprestano klicala papiga: »Papa,
pojdi hitro sem!« Poleg kletke pa je
ležal na tleh gospodar, omamljen od
dima v nezavesti. Bil je zadnji čas, da
so rešili njega in papigo. Nekoliko tre-
nutkov pozneje se je hiša podrla do
temelja. Tako je papiga rešila življe-
nje svojemu gospodarju.

**Budimpeški natakariji za odpravo
napitnine.** Natakariji v Budimpešti ži-
vahno agitirajo med seboj za odpravo
napitnine. Pretekli ponedeljek zvečer
so priredili tri javne shode, na katerih
se je razpravljalo o socialnem stanju
natakarijev in o odpravi napitnine. Na-
takarji zahtevajo namesto napitnine
odstotke od dohodkov, ki jih imajo
gostilne in kavarne, v katerih služijo.
Izvolili so poseben odbor, 100 članov,
ki ima nalogo skrbeti, da se izvedejo
njihove zahteve.

Stavka kočijažev v Ameriki. Iz
New Yorka se poroča 21. t. m.: Mogoče
bo že v par dneh izbruhnila v vseh ve-
likih mestih Zedinjenih držav stavka
voznikov, kočijažev in šoferjev. V New
Yorku stavka že sedaj 15.000 voznikov.
V pristaniščih in na kolodvorih se
vedno bolj kopiči blago, ki ga pravo-
časno ne odvažajo. Le malo je vozni-
kov, ki hočejo delati, ker se boje nasil-
stev stavkujočih. Policija je brez moči
ter ne more braniti voznikov, ki ho-
čejo delati. V Washingtonu se name-
rava 10.000 voznikov pridružiti stavki.

Zapuščina v uri. Zasebnica Eliza-
beta Glassner v Eggendorfu na Nižjem
Avstrijskem je kupila pred leti od ne-
kega starinarja staro stensko uro.
Pred dnevi, ko je uro snažila, je našla
v uri skrit predal in v njem več za-
vojkov starih bankovcev. Poleg ban-
kovcev je bil papir z napisom: »To je
moja zapuščina onemu, ki bo to uro
imel v časteh.«

Pol milijona gaže. Ruski pevec
Chaljamin bo v prihodnji sezoni pel v
teku petih mesecev 40krat v Evropi ter
bo zato dobil od nekega konzorcija pol
milijona gaže, kakršne doslej še ni
imel noben pevec. Chaljamin bo pel po
dva večera tudi na Dunaju in Budim-
pešti.

Gospodarstvo.

**Občni zbor delničarjev Jadranske
banke v Trstu.** Kakor smo že sporočili,
vršil se je v soboto, dne 18. tekočega
meseca ob 6:30 uri zvečer v prostorih
banke V. redni občni zbor delničarjev
gori navedenega zavoda. Zborovanje je
otvoril v odsotnosti predsednika g. Iva-
na Mankoča, podpredsednik g. doktor
Gustav Gregorin, ki je konstatiral,
da je bil občni zbor pravilno sklican
in da je z ozirom na zastopano število
delnic (5840 delnic s 378 glasovi), sklep-
čen. Gospod podpredsednik je pozdravil
navzoče delničarje, ki so se v obilnem
število udeležili občnega zbora, pred-
stavil zastopnika c. k. vlade, c. k. okraj-
nega glavarja g. Edv. Fabianija, in
c. k. notarja g. dr. G. Zencoviča ter
poročal o poslovanju banke v minulem
letu. Iz tega poročila razvidimo, da je
Jadranska banka v minulem letu povi-
šala delniško glavnico od kron 3.000.000
na K 4.000.000 in v tem letu od 4.000.000
na K 6.000.000, kateri znesek je že danes
popolnoma vplačan. Obe dve emi-
siji sta imeli izredno lep uspeh, kar
najbolje priča o zaupanju merodajnih
krogov v ta naš zavod. Filijalka v Opa-

tiji dobro vspeva in tudi glede filijalke
v Ljubljani, ki je bila to leto ustanov-
ljena s tem, da je naš zavod prevzel
poslovanje »Trgovsko obrtne banke«
v Ljubljani, je pričakovati, da bo dobro
izpolnjevala svojo nalogo. Ustanovlje-
nje naše filijalke v Ljubljani je bilo
od merodajnih krogov ljubljanskih na-
vdušeno pozdravljeno in g. podpredsed-
nik citira tudi tozadevna poročila gla-
vnih ljubljanskih listov, ki se izražajo
zelo simpatično o »Jadranski banki«.
Avstrijsko parobrodno društvo »Dalma-
tia«, pri katerem je »Jadranska banka«
že od začetka sodelovala, je stopilo
lansko leto v novo ero. Posrečilo se je,
dobiti od vlade, ki si je obenem zago-
tovala večji vpliv na upravo podjetja,
nove ugodnosti, spremeniti popolnoma
statut društva in sanirati društvo tako,
da je pričakovati že to leto lepega vspe-
ha in kmalu tudi dobrega obrestovanja
delniške glavnice. Moramo tudi nagla-
siti, da je vlada imenovala našega rav-
natelja, gosp. Maksa Antiča, pred-
sednikom društva »Dalmatie« in je s
tem tudi dokumentirala zaupanje me-
rodajnih državnih krogov v naš zavod.
Tudi šped. in kom. družba »Balkan« lepo
napreduje in se spremeni to leto v
delniško družbo s kapitalom
K 500.000. Omeniti moramo tudi, da je
bila »Jadranska banka« oficijelno vspre-
jeta v konzorcij za oddajo 4 odstotkov
avstrijske kronske rente pri vseh emi-
sijah leta 1910 in tudi to leto pri emi-
siji K 118.695.000. Skupni promet v mi-
nulem letu znaša K 756.459.897.64, čisti
dobiček pa K 349.459.93 (nasproti lan-
skemu za K 91.541.20 več) kar odgovarja
83/4 % obrestovanju delniške glavnice.
Rezervni fondy so narasli do dotacije
iz čistega dobička za leto 1910 na kron
338.000— in se povišajo z ažijom V.
emizije delnic za približno nadaljnjih
K 100.000— Podpredsednik g. dr. Gre-
gorin je zaključivši svoj nagovor prosil
navzoče delničarje, da ohranijo svoje
priateljstvo in simpatije našemu za-
vodu tudi za naprej in da podpirajo s
tem delovanje upravnega sveta in rav-
nateljstva. V smislu pravil je imeno-
val g. podpredsednik za skrutinatorja
delničarja gg. Candolinija in Ko-
kalja, za verifikatorja zapisnika gg.
Harloviča in Kalistra in za zapis-
nikarja podravnatelja banke g. Skor-
kova. Na predlog delničarja g.
Kalistra se letno poročilo — z ozirom
na to, da ima že vsak delničar poro-
čilo v roki —, ni čitalo. Čista bilan-
ca 31. decembra 1910 izkazuje sledeče
številk: Aktiva: gotovina v blagajni
K 233.430.83, menice kron 2.895.869.10,
vrednostni papirji K 641.630.20 konzor-
cijalni posli K 95.999.65, dolžniki kron
11.354.959.50 bančno poslopje K 257.449.67
inventar K 48.925.58 skupno 15.428.264.53
kron.

Pasiva: delniška glavnica kron
4.000.000 rezervni fondy K 266.987.50, vlo-
ge K 3.504.187.98, upniki K 6.877.846.95,
transitivne obresti kron 55.165.44, trate
kron 374.489.74, nedvignjena dividen-
da kron 481, čisti dobiček kron
349.459.92 skupno kron 15.428.264.52. —
Član nadzorstvenega sveta g. Ulčakar
je poročal, da je nadz. svet bilanco
točno pregledal in jo našel v popol-
nem redu. Predlagal je, da se podeli
upravnemu svetu absolutorij in da se
vsprejme predlog istega glede razde-
litve čistega dobička. Ta predlog se
enoglasno sprejema, vsled česar se iz-
plača za 1. 1910 6. odstotna dividenda
t. j. K 24— po delnici, pričenši od 1.
prih. meseca t. l. Na predlog delničarja
g. Kalistra so bili za leto 1911 zopet
enoglasno izvoljeni isti gospodje v nad-
zorstveni svet banke. Predlog uprave-
nega sveta za povišanje delniške glav-
nice na K 12.000.000 in s tem spojeni
predlog glede spremembe pravil, sta
bila enoglasno vzprejeta. Ob enem je
pooblastil občni zbor upravni svet, da
izvrši povišanje kapitala po lastni raz-
sodnosti ali deloma, ali na enkrat in
da sam določi pogoje tozadevne emi-
sije. Ker ni bilo nobenih drugih pred-
logov, je podpredsednik g. dr. Gustav
Gregorin zaključil zborovanje in po-
novno se zahvalil gg. delničarjem na
zanimažju za zavod. (992)

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 27. marca.

Pšenica za april 1911	11-68
Pšenica za maj 1911	11-26
Pšenica za oktober 1911	10-84
Rž za april 1911	8-18
Rž za oktober 1911	8-08
Oves za april 1911	8-51
Koruzi za maj 1911	5-61

trdnje.

Po bolezni je treba krepilnega sredstva,

ampak biti mora učinkujoče —
na primer Scott-ova emulzija.
Napravite enkrat z isto poskus.
Ze po razmerno malem zavžitju
se bodele počutili boljše. Temu
je vzrok čistost in izborna ka-
kovost vseh sestavin, ki jih
ima Scottova emulzija in vsled
posebnega Scott-ovega priprav-
ljanja.

Scott-ova emulzija

3109
da nove moči mnogo hitreje
kot navadno ribje olje in se v
ta namen uporablja in priporoča
od zdravnikov že 34 let.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vln.
Dobi se v vseh lekarnah.

Pristna le s to znamko
— ribičem — kot
garancijskim znakom
Scott-ovega ravnanja!

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
25	9. zveč.	724.2	6.0	sl. svzh.	dež.	
26	7. zjutr.	725.6	5.7	"	"	27.7
	2. pop.	727.7	8.7	sr. svzh.	"	
	9. zveč.	29.9	8.7	sr. vzh.	"	
27	7. zjutr.	35.4	3.9	sl. svzh.	megleno	21.1
	2. pop.	37.2	9.0	sl. jug.	oblačno	

Srednja predvčerašnja temp 6.0°, norm. 5.4°
Srednja včerašnja temp 7.7°, norm. 5.6°

Zahvala.

975

Ob pretresljivi izgubi naše pre-
dobre mamice, gospe

Antonije Blaj

nam je došlo toliko sožalja, da se nam
ni mogoče zahvaliti vsakemu posebej.
Izrekamo tedaj vsem srčno zahvalo,
prečastiti duhovščini, g. dr. Zarniku
za požrtvovalnost in vsem sorodnikom,
znancem in prijateljem, ki so na ka-
koršenkoli način počastili spomin pre-
blage pokojnice in spemili k zadnjemu
počitku nam nepozabno mamico.

Zagorje ob Savi, 22. marca 1911.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

939

Kolesarsko društvo v Borovnici je v svojem
občnem zboru z dne 5. t. m. podarilo prost-
voljnemu gasilnemu društvu borovniškemu
znesek K 50.—, za katere se podpisane društvo
tem potom najtopleje zahvaljuje.

Za prostovoljno gasilno društvo v Borovnici:
Ivan Švigelj, Anton Drašler,
t. č. tajnik, t. č. načelnik.

Kdo hoče brezplačno mladega konja

za lahko delo začasno v najem? Le za
krmitve in snajenje mora skrbeti. Kdo
da konja, pove upravništvo. 998 3

Stalno in dobro službo iščem

za hišnika

ali kako drugo tem enako službo,
izuč. en rokodelstva, oženjen, star
25 let. Naslov pove uprava tega lista. 920

2 poštena učenca 2

vzame takoj v pouk pod ugodnimi pogoji Janez
Božič, kamnoseški mojster, Volšperk, Koroško.

Najnovejše svilene rute so došle!

Dobivajo se v največji izbiri

994 5

Ljubljana

Pogačarjev trg št. 3

„PRI GORENJKI“

Ljubljana

Pogačarjev trg št. 3

1000

Potrtem srcem javljamo v svo-
jem imenu kakor tudi v imenu nje-
nega sinčka Janko-la Gregorca vsem
sorodnikom tužno vest, da mu je
ljubljena mamica, oziroma hčerka,
sestra, svakinja in teta, gospa

Štefanija Gregorec roj. Šustersič

po dolgi mučni bolezni v 27 letu
mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne ranke bo v
torek dne 28. t. m. ob 5. uri popoldne
iz Salendrove ul. 4. na pokopališče
k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo
brale v več cerkvah.

Preblago ranjko priporočamo
v prijazen spomin in molitev.

Ljubljana dne 27. marca 1911.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Med dolgo boleznijo in povodom
smrti naše predrage iskreno ljub-
ljene soproge, oziroma dobre matere,
sestre in tete, gospe

Terezije Štibernik

gostilničarke

smo dobili toliko iskrenega sočutja
da nismo v stanu se vsakemu po-
sebej zahvaliti za izraženo sožalje.

Zahvaljujemo se tem potom iz
celega srca za mnogobrojno ude-
ležbo pri pogrebu in za tolažbo ob
prerano odprtem grobu.

V Ljubljani, dne 24. marca 1911.

Žalujoča rodbina

Štibernikova.

990

Razpisuje se služba

organista in cerkvenika

v Št. Janžu na Dolenjskem

993 Nastop dne 24. aprila 1911.

Jadranska banka v Trstu

Občni zbor delničarjev »Jadranske
banke« v Trstu z dne 18. t. m. je skle-
nil izplačati iz dobička za leto 1910

6% no

dividendo, vsled tega se bo izplačeval
kupon št. 5 počenši s 1. aprilom t. l. po

kron 24'—

pri blagajnah banke v Trstu, Ljub-
ljani in Opatiji. 964

V Trstu, 21. marca 1911.

Upravni svet.

Kupi se knjiga

„Socializem“

ki jo je spisal dr. Krek. Prijazne po-
nudbe z navedbo cene naj se pošljejo
pod »Akademie Z. 7307« na naslov.
Haasenstein & Vogler A. G. Dunaj I./1.

922

H. SUTTNER

Ljubljana Mestni trg

urar, prva največja domača

exportna tvrdka ur, zlatnine

in srebrnine

Tovarniška var-
stvena znamka

„IKO“

Bestna tovarna ur v Švici

„IKO“

Bestna tovarna ur v Švici

Bestna tovarna ur v Švici